

עד
120

רשת בתי מגורים
מלאי תוכן

משלנו

מגזין רשת 'עד 120' | אפריל 2022

משלנו מארח את השחקנית דינה דורון,
המשוררת והמלחינה תלמה אליגון-רוז,
צייד הקירות רמי מאירי,
הדוגמנית לשעבר סמדר גנזי,
המעצבת מאיה נגרי,
והשף הטבעוני עומר טל

מערכת 'משלנו'

עורכת:
איריס פרידמן-שדה
תחקיר וכתיבה:
איריס פרידמן-שדה
דנה דרבינסקי
ורד מוסנזון

עיצוב ועריכה גרפית:
סטודיו זהות ושפה
אחימאיר פורת

עריכת לשון:
הילה חרפק

צילום:
שי אפגין

תודות:
לדיירים, למרואיינים,
לעובדים ולכל מי שתרם
וסייע ליצירת גיליון זה,
תודה מיוחדת ליד ימיני דן יואל
ולאחימאיר פורת

קריאה נעימה

רשת בתי מגורים
מלאי תוכן

משרדי ההנהלה:
רח' ראול ולנברג 32, תל-אביב
טל. 077-2620000
www.ad-120.co.il | *6120

קוראים יקרים,

האביב כבר כאן, וכמיטב המסורת
אנחנו משיקים בערב פסח 2022 את
הגיליון החדש של 'משלנו'.

לפני כמה שנים, כשפסעתי
לראשונה בבתי עד 120, לא ידעתי את
מי אני צפויה לפגוש ולאיזה סיפורים איחשף. בשנים אלה העמקתי
את התובנות על בני הגיל השלישי, העשרתי את עולמי בהרבה מאוד
סיפורים מרגשים, בלתי צפויים, שבהם אתם השחקנים הראשיים.

בשנה האחרונה, במסגרת הפקת הסדרה 'עד מאה כעשרים',
שנעשתה בשיתוף פעולה עם הוט, ביליתי במחיצת רבים מכם שעות
רבות, שבהן תיעדנו את סיפורי החיים שלכם, קטנים כגדולים. אלו היו
ראיונות בלתי נשכחים ומגוונים, שבהם חלקכם שיתפתם בתלאות
השואה ואחרים על הילדות בארץ ערב הקמת המדינה, סיפורים של
אנשים שפרצו גבולות, ניפצו קירות, כאלה שההתנדבות והתרומה
נהפכו לדרך חיים. הקשבנו לסיפורים האישיים של אומנים ויוצרים,
מחנכים ומורים ואנשי עסקים, כאבנו איתכם, לפעמים הזלנו דמעה,
צחקנו ושמחנו. ואתם, שיתפתם בכול - בהצלחות ובאכזבות,
בביקורת הכנה על המתרחש במדינה, ברגעי הצער והכאב, השמחה
והאופור, שהם, בעצם, החיים.

לא פעם אתם אומרים לי, "אין לי ממש סיפור לספר." לכל אחד יש
סיפור, ולכל סיפור הקסם, הריחות והטעמים, ההצלחות וההישגים,
המקומות והאנשים שלו. כבעלי ניסיון, אל תמעיטו בסיפור חייכם
ומהחשיבות העצומה שבתייעודו. המשיכו לשתף בכל דרך, למען כולנו,
למען הדורות הבאים, הנכדים הנינים. אני מודה מקרב לב לכל מי שאזר
אומץ, נחשף ושיתף.

ערב חג הפסח, אני מאחלת לכם שיהיה זה חג שמח, שנחגוג ביחד עוד
הרבה אביבים.

קריאה נעימה.

שלכם,
איריס פרידמן שדה

מצוינים בכל דרך

העובדים המצטיינים של 'עד 120'

הנהלת רשת 'עד 120' בוחרת את העובדים
שעשו מעל ומעבר ונבחרו כמצטיינים.
ברצוננו להודות לכם ולשמוח שאתם איתנו.

הבית בראשון לציון:

קסאו טרקאי (אשר)
אמילי אבנר
קטרינה סדילנקו
ילנה סמנובקר

הבית בתל אביב:

תמרה ירזינה
מוטי סנדורי
אושרית מנשה
MICHALE ELSHADAY

הבית בהוד השרון:

נורית דוד
אילנית דדון
אייל אגארי
אלנה זדריאלה

”המצוינות היא מידת הרצון,
השאיפה למצוינות היא מידת ההשקעה,
והשמיים הם הגבול”

תוכן עניינים

06
דבר המנכ"לים

10
משחק החיים

דינה דורון שיחקה לצד שחקנים רבים, כמו קתרין הפבורן, אדם סנדלר ואריק איינשטיין, ובגיל שמונים ושתיים היא מתכוננת להצגת יחיד חדשה עם הבעל, שהוא גם הבמאי שלה

16
המומחיות שלה - להרים אתכם
המשוררת והמלחינה **תלמה אליגון-רוז**, שפעלה במשך שנים מאחורי הקלעים, יודעת היום שהדבר שהכי מעיף אותה הוא להופיע מול קהל

22
סיפורי חיינו
סיפורם האישי ומחמם הלב של דיירינו בבית בתל אביב: **שוש וינשל**, יצחק בן שחר ומדלן קאן

40
מי מכיר את האיש שבקיר?
רמי מאירי, צייר הקירות המפורסם בישראל, מקבל הזמנות מכל העולם בזכות סדנת הגרפיטי שלו. דיאיון עם אומן שבעיקר אוהב להיות בחוץ

46
סיפורי חיינו
סיפורם האישי ומחמם הלב של דיירינו בבית בהוד השרון: **אלוף משנה הנזי (יוחנן) יוסף ואביבה ואריה פאר**

56
תהיי יפה ותשתקי
לסמדר גנזי, דוגמנית מצליחה בעבר, בעלת סוכנות דוגמניות ומקימת תנועת הפרו אייג'ינג זה כבר לא מתאים

60
סיפורי חיינו
סיפורם האישי ומחמם הלב של דיירת הבית בראשון לציון: **מרים מרקוביץ'**

64
עובדים מכל הלב
מעורבים, רגישים וקשובים - סיפורם האישי של **אליאן מנקס ואתי בן ארצי**

72
לבושה להצלחה
מעצבת האופנה, **מאיה נגרי**, מלבישה נשים שלא בוחרות בטרנדים אלא בבגדים שעושים להן טוב

76
מבשל מהטבע
השף הטבעוני עומר טל מדבר על אוכל איכותי בגובה העיניים ומשתף אותנו במתכונים לחג, שהם על טהרת הטבעונות

דיירים יקרים,

בימים יפים אלה הטבע מתעורר לחיים, הפריחה והלבלוב מקיפים אותנו בניחוחות משכרים. זה הזמן לפתוח בשמחה את ימי האביב שכולנו כל כך אוהבים.

בחודשים האלה אנחנו מציינים שנתיים לפרוץ מגפת הקורונה. לשמחתנו, למדנו לנהל שגרה מבורכת של חיים לצד המגפה כשאנו שומרים בקפדנות על הבריאות, בכל היבט ומובן. בחודש שעבר חגגנו ביחד חודש תוכן מרגש - 'מתוק, שמח ומה שביניהם', שיצר הזדמנות נהדרת לשמוח וליהנות ממגוון אירועים. נשף פורים היה המרגש והמשמח מכולם.

למחלקת התרבות הגיע צוות דינאמי ואיכותי שימשיך לשפר, לעדכן ולשמח אתכם במגוון של פעילויות. לאחרונה חידשנו את חדר הכושר והוספנו חוגים מהנים של ריקוד ושירה. אני מזמינה אתכם, דיירים יקרים, לחזק את הגוף ולשמח את הנפש, ליהנות מכל האפשרויות שהבית פותח בפניכם.

אני מודה לצוות שלנו, אישי איש בתחומי, על המחויבות, המסירות והדאגה המתמדת לרווחתכם.

בערב חג הפסח אני מאחלת לכם מעומק הלב, שנחגוג ביחד את פסח תשפ"ב כהלכתו. חג חירות שמח, לכם ולמשפחותיכם.

שלכם,
דליה מנדלמן זוננפלד
מנכ"לית בית עד 120 בתל אביב

דיירים, עובדים, חברים ומשפחות יקרות,

חורף רצוף בגשמי ברכה עבר עלינו, ובימים שבהם מילים אלה נכתבות, קסמו המשכר של האביב ניבט מכל עבר, ממלא את הלב בתקווה שתפתח תקופה חדשה, טובה, שמחה ובריאה.

אחרי שנתיים ארוכות, רצופות באתגרים יום-יומיים, אני שוב מתמלא בגאווה לנוכח תעצמות הנפש שניחנתם בהן, עמידתכם האיתנה, ושאר רוח שהפגנתם חרף המגבלות והקשיים. ומעלה הכל, אני מוקיר את שיתוף הפעולה שלכם, דיירים ובני המשפחות. בכל התקופה הארוכה הזו השתדלנו להלך על הקו הדק שבין שמירה על הבריאות לשמירה על השגרה האהובה שלנו. היום אני יודע שהצלחנו במשימה.

מייד עם דעיכתו של הגל החמישי חזרנו למסורת של חודשי התוכן. בחודש מרץ חגגנו את חודש התוכן 'מתוק שמח ומה שביניהם', שתימצת את החוויה שרצינו להביא אליכם: קלילות, פשטות והרבה שמחה. אנחנו מבטיחים ומתחייבים להמשיך להפתיע אתכם בתכנים ובאירועים מרגשים, גם בעתיד.

פרויקט משמעותי נוסף שעליו אני גאה במיוחד הוא יצירת הסדרה הדוקומנטרית 'עד מאה כעשרים', שעלתה לאוויר בסוף אוגוסט 2021. שידורי העונה הראשונה, שפתחו דלת לעולמם של שלושים ושישה מדיירינו וחשפו את סיפוריהם, זכו לתגובות חמות ולשיעורי ציפייה גבוהים בערוץ הוט סניור. בימים אלה אנחנו בעיצומה של הפקת העונה השנייה, שתושק באופן מכוון וסימבולי ב-5.5.2022, ביום העצמאות השבעים וארבעה של מדינת ישראל, כמחווה לפועלכם ולתרומתכם בהקמתה ובביסוסה של המדינה. אני מודה לכל דייר או דיירת שבחרו להשתתף בסדרה חשובה ומרגשת זו.

במהלך חודש מרץ עשינו סקר שביעות רצון דיירים בכל בתי הרשת, בחנו בו את מידת שביעות רצונכם ממגוון תחומי החיים והשירותים שבבתי עד 120. אני מודה לאלה מכם שתרמו מזמנם והשתתפו בסקר. כשנקבל את התוצאות נדאג לשפר את שנדרש ולשמר את החוזקות כדי להמשיך ולהעניק לכם חוויית שירות מצוינת.

זמנים מורכבים מדגישים את חשיבותם של עובדים מסורים ונאמנים. אני מנצל את ההזדמנות הזו כדי להביע את תודתי העמוקה לצוות הנאמן והמחויב שלנו, שעשה לילות כימים בתקופת הקורונה.

כפי שכבר עדכנתי אתכם באשר להעברת השליטה ברשת עד 120 מהפניקס לחברת שפיר מגורים ובניין מקבוצת שפיר הנדסה, אני שמח לשתף אתכם ביתרונות שמהלך חשוב זה מביא עימו. רשת עד 120 עתידה לגדול משלושה בתים לשבעה בתים בחמש-שבע השנים הבאות ולהגיע לפריסה ארצית עם הקמת הבתים במודיעין, נס ציונה, קריית מוצקין וירושלים. היכולות המוכחות של שפיר בתחום התשתיות והבנייה והניסיון רב השנים של עד 120 ימצבו את החברה כמובילה בישראל בתחום הדיור המוגן היוקרתי.

בערב פסח תשפ"ב אני מאחל לכם ולבני משפחותיכם מעומק הלב, פסח כשר ואביב מלא שמחה.

שלכם,
אבי קלפה, מנכ"ל

לכל משפחת עד 120 שבהוד השרון,

ערב חג הפסח הוא חג החירות. אני מבקש לאחל לכל אחת ואחד מכם, שיהיה זה חג שבאמת נצא בו לחירות, ואחרי שנתיים ארוכות, מאתגרות ולא רגילות, נשוב לשגרה האהובה על כולנו.

אני חוזר ונפעם מהחוסן הנפשי שאתם מפגינים בכל התקופה הזו, דיירים ובני משפחות יקרים, יחד צלחנו את האתגרים שניצבו בפנינו.

זו ההזדמנות לציין את התרומה הנפלאה של צוות העובדים הנאמן שלנו במשך כל התקופה - תודה על ההתגייסות למען הדיירים, המסירות והאהבה, היחסים החמים והכבוד ההדדי המייחד את הבית שלנו, בית שהוא גם משפחה גדולה, חמה ואוהבת.

השנה נחגוג עשרים ושתיים שנים לבית שלנו, יום הולדת שבו נערוך, כמיטב המסורת, מסיבה גדולה ושמחה. יש למה לצפות.

עם בוא האביב כולכם מוזמנים ליהנות מהגינה שאת שיפוצה השלמנו לאחרונה. אתם מוזמנים ליהנות מיופיו של הטבע, לארח במתחם הקסום הזה, בגינה הקהילתית שלנו.

אני מאחל לכם ולמשפחותיכם שתמיד נחגוג ונשמח.

חג פסח כשר ואביב חדש, מלא ביצירה, חברות ואהבה.

שלכם תמיד,
שאולי דור
מנכ"ל בית עד 120 בהוד השרון

"הבוקר הגיע ניסן לעולם,
עם פרחים, ועם שמש ואור,
הוא הביא את בשורת האביב לכולם -
חג שמחה, חג חרות,
חג הדרור."

מתוך השיר: אביב
מילים: אוריאל אופק

דיירים, בני משפחות ואנשי צוות יקרים,

אחרי שנתיים מאתגרות, שבהן למדנו לחיות לצד הקורונה, אנחנו שמחים לחזור לחיים שאהבנו, להשיל בהדרגה את המגבלות, לקדם בכרכה את העונה היפה והאהובה בשנה, האביב.

זה הזמן לנשום עמוק, להתמלא בשמחה ובאנרגיות חדשות, להתרגש מניחוחות הפריחה והלבלוב. כמו הטבע, גם אנחנו מתחדשים, משפרים ומחדשים, מתעתדים לשדרג פינות ואזורים בבית האהוב שלנו, אין לי ספק שהם ישמחו את כולנו, הדיירים והעובדים.

בשנתיים האחרונות, למרות העיסוק הבלתי פוסק בשמירה על הבריאות, המשכנו לעשות הכול כדי להבטיח לדיירינו האהובים חיים מלאי עניין ותוכן, עשייה ויצירה, וכעת אנחנו מסתכלים על התקופה המורכבת שצלחנו ביחד בגאווה ובסיפוק.

לאחרונה חגגנו את חודש התוכן 'מתוק, שמח ומה שביניהם', שהיה עשיר באירועים. שמחנו ביחד במסיבת פורים בלתי נשכחת, ובחג הפסח, העומד בפתח, נחגוג כולנו אחרי תקופה ארוכה את ליל הסדר האהוב על כולנו, ביחד, עם בני המשפחה. ואם לא די בכך, החגיגה הגדולה עוד לפנינו: בחודש יוני הקרוב נחגוג יום הולדת שלושים לבית בראשון לציון. יש למה לצפות...

אני מודה לכם, דיירים יקרים, על עמידתכם האיתנה במשך כל התקופה, ולכם, בני המשפחות, תודה על התמיכה, הסבלנות ושיתוף הפעולה.

לצוות היקר, אני מודה לכם מעומק ליבי על המסירות, המחויבות והעשייה הבלתי פוסקת למען הדיירים. זהו ייחודו של הבית האהוב שלנו, ולכל אחד מכם יש חלק בשליחות הזו.

שנחגוג ביחד חג אביב שמח.

שלכם, מכל הלב,
חגית משעולי
מנכ"לית עד 120 בראשון לציון

משחק החיים

דינה דורון שיחקה לצד שחקנים רבים, כמו קתרין הפבורן, אדם סנדלר ואריק איינשטיין, וגם הכשירה את גל גדות ומפורסמים נוספים בתחום המשחק. עכשיו היא מתכוננת להצגת יחיד חדשה עם הבעל, שהוא גם הבמאי שלה, ויש לה גם מסר לדיירי עד 120 לשמירה על חיוניות ועניין.

דינה דורון עם קתרין הפבורן
בהצגה 'הסוחר מונציה'.
תמונה מהאוסף הפרטי.

” כשגילמתי את
אנה פרנק בברודוויי
הרגשתי שיש לי
שליחות חשובה,
שאני פועלת בשם
העם שלי כדי לוודא
שהחטא הנורא של
השוואה לא יישכח “

שניות עשיתי קפיצה רצינית ועליתי על הרכבת. בסוף
ההצגה מחיאות הכפיים היו ממושכות מהרגיל.”

כן, מדובר במקצוענות. דינה דורון, אחת השחקניות
מלאות החיים, הוותיקות והמנוסות בישראל, נולדה
ב-1940 בעפולה. היא התחילה לשחק בילדותה
כשגילמה תפקידי ילדות בתיאטרון הבימה. אחרי
שהשתתפה בגיל שתיים-עשרה בסרט דובר אנגלית
שצולם בישראל והופץ בכל העולם, היא קיבלה מלגת
לימודים לבית ספר גבוה למשחק בניו יורק, והוכשרה גם
באולפן למחול של מרתה גרהם.

כשסיימה את הלימודים, היא נבחרה לגלם את אנה
פרנק בברודוויי במשך כשנה וחצי, ובעקבות ההצלחה
נבחרה לשחק בתיאטרון השייקספירי האמריקאי לצד
קתרין הפבורן. בישראל היא גילמה תפקידים ראשיים
על בימות התיאטרון, זכתה בפרסים וגם לוחקה לסרטי
קולנוע בולטים. לזירה הבין-לאומית היא הגיעה בשנים
האחרונות בזכות תפקידה בסרט 'אל תתעסקו עם

רק התווים, בלי האינטרפרטציה-הפרשנות. בכל הצגה
יש קהל אחר, כלומר פרטנר אחר, ובהתאם לו אני גם
משחקת. בכל ערב התהליך נברא מחדש. המצב הרגשי
משתנה, והסצנה נשמעת שונה מאתמול, כך יכולה
לצמוח סצנה חדשה לגמרי.”

ומה בכל זאת החיסרון בהצגת יחיד?

”אם את נתקעת עם הטקסט, אין על הבמה פרטנר
או פרטנרית שיצילו אותך. אני זוכרת שיצאתי אל
המרפסת בהצגה 'מיטה, מטבח, מיטה, מטבח',
ודברתי אל שכנה דימונית, ואז נתקעתי ומשכתי
את הזמן עד שיצאתי מהבלק-אאוט והמצאתי
שורות: 'אוי, מה רציתי לספר לך, אני אשתך אותך,
וזה בינינו...'. זה נמשך כמה שניות אבל לאילן בעלי,
שהוא גם הבמאי שלי וישב בקהל, זה הרגיש כמו נצח
מבהיל ביותר, תוך כדי המלמול הזה שחזרתי בראשי
מה כבר אמרתי ולאיוזו נקודה עליי לחזור כדי שלא
אומר שוב את הטקסט שהקהל כבר שמע. באותן

דינה דורון ובעלה, הבמאי אילן אלדד, עובדים
בשנה האחרונה על הצגה משותפת. שיתוף הפעולה
הקודם בין השחקנית המצליחה לבעלה יצר את
הלהיט התיאטרוני: 'מיטה, מטבח, מיטה, מטבח',
הצגת יחיד של דורון, שעלתה יותר מאלף פעמים
בין 1982 ל-1985 והייתה מדוברת וטרנדית ביותר.
דורון מוסיפה ואומרת, ”גם ההצגה הבאה שלנו
תהיה הצגת יחיד שלי. בהצגת יחיד את לא קשובה
לפרטנרים שעל הבמה אלא לקהל – לרמת הריכוז,
לסך הנשימות, למשיכות האף, לצחוקים, לדממה
ולאנחות, שמגיעים מאולם שלם של אנשים שיושבים
מולי. כשאת חיה את הדמות, הקהל איתך, וזו חוויה
מיוחדת במינה.”

הצגת יחיד זו לא חוויה מצומצמת מדי בעבורך כשחקנית?

”שואלים אותי איך אני יכולה להגיש שוב ושוב את
אותו הטקסט ואם לא משעמם לי, אבל הטקסט הוא

אלמלא: על דודן

”נראה לי שמה שעוזר לנו לשמור על חיוניות והרגשה צעירה וגורם לנו להיות חלק מהחיים העכשוויים הוא יצירת קשר עם צעירים. נסו להיפגש עם צעירים, שלהם אתם יכולים לתרום משהו, אולי מהידע המקצועי שלכם

תוכלי לספר על דמויות מוכרות שהכשרת, למשל, גל גדות?

”גל גדות הגיעה אליי בעקבת המלצה של הסוכן שלה, כשעבדה כדוגמנית ושאפה להתפתח כשחקנית ולהופיע על במות ובקולנוע. אני הייתי השלב הראשון לפני לימודי המשחק שלה בחו”ל. היא היתה יוצאת דופן בחריצות, בהשקעה ובצניעות שלה. גל הביאה סגנון אישיותי מיוחד, שהוא שלה באופן טבעי ומולד. יש לה כריזמה בשפע. האישייות היא אחד האוצרות החשובים לשחקן ומה שמייחד אותו לעומת אחרים. אם מוסיפים לזה טכניקה וכישרון, אתה מסודר.”

נשמח לסיים את הריאיון עם המסר שלך לקהל הדיירים בבתים של עד 120

”נראה לי שמה שעוזר לנו לשמור על חיוניות והרגשה צעירה וגורם לנו להיות חלק מהחיים העכשוויים הוא יצירת קשר עם צעירים. נסו להיפגש עם צעירים, שלהם אתם יכולים לתרום משהו, אולי מהידע המקצועי שלכם, אולי ליצור קשר עם הנכד ולהתעניין בעולמו ובמעשיו. פשוט חפשו הזדמנויות במסגרת היכולת שלכם לתרום להם וליצור איתם קשר. לי זה נותן סיפוק גדול כשאני מעבירה מהניסיון שלי ומשתפת בהתלבטויות, בכישלונות שחוויתי ובדרכים שמצאתי להתגבר עליהם וכמובן בהצלחות. כשמחליפים חוויות נוצר דיאלוג מפרה לשני הצדדים, ונוצר קשר.”

הזוהן, כאימו של אדם סנדלר, ותפקיד הסבתא שגילמה במיני-סדרת הטלוויזיה 'המורדת' שבנטפליקס, בכיכובה של שירה האס.

איזה תפקיד שגילמת לא תשכחי אף פעם?

”כשגילמתי את אנה פרנק בברודוויי הרגשתי שיש לי שליחות חשובה, שאני פועלת בשם העם שלי כדי לוודא שהחטא הנורא של השואה לא יישכח. היו ימים שהגיעו לתיאטרון בני נוער, ואז זה היה אפילו מרגש יותר. יום-יום הרגשתי שאני מעבירה לקהל האמריקאי מסרים חשובים שאסור לשכוח. היה מעבר בהצגה שאני לא אשכח – סצנה אחת הסתיימה ברוגע, וחושך ירד על הבמה. באותן שניות ספורות ביצענו חילופי תפאורה מהירים על הבמה ועברנו לסצנה, שבה אנה פרנק מתעוררת במיטתה מסיוט וצורחת. איך מגיעים לבעתה חריפה בתוך כמה שניות? כאן פניתי לארגז הכלים שרכשתי כשחקנית בבית הספר, כדי להיכנס לסיטואציה דמיינית שלוקחים ממני בכוח את אימא שלי, שאני מחזיקה את ידה בכוח, והנאצים מושכים אותה ממני, והיד שלה נקרעת. בשניות האלה המלבישה נכנסה במהירות לבמה, כיסתה אותי בכותנת לילה זרקה אותי על המיטה. דמיינתי שהמלבישה היא נאצית שרוצה לכלוא אותי ונלחמתי בה. היא הלבישה אותי בכוח ויצאה מהבמה במהירות ופתאום היה אור על הבמה, ואני התעוררתי מסיוט, שטופת דמעות וזיעה, צורחת ומתנשפת. זה היה קשה אבל אמיתי. בסוף ההצגה נכנסתי לחדר ההלבשה וביקשתי בליבי סליחה מאלוהים שהשתמשתי במשפחה שלי ודמיינתי דברים נוראים. הסברתי לאלוהים: זה היה כדי להשיג את המטרה שלנו, ליצור רגעים אמיתיים ואמינים על הבמה ולהעביר את הקהל את החוויה.”

דורון, שחקנית מובילה ומקצועית, מעבירה זה עשרים שנה סדנאות למשחק, סדנאות למשחק מול מצלמה ושיעורים פרטיים המשלבים קואוצ'ינג לשחקנים. בין הדמויות המוכרות שנעזרו בה היו גל גדות, אנחל בונני, קרן פלס, רונית יודקביץ', רוני דלומי ושי גבסו. את הניסיון העשיר שרכשה, כשעבדה עם אריק איינשטיין שכיכב לצידה במחזמר 'אירמה לה דוס', והתרשמה מקרוב מטכניקת המשחק הייחודית שלו, כשפגשה במרלין מונרו האגדית במפגשים חברתיים בהוליווד וראתה את העיניים חסרות הביטחון שאיתן הביטה מונרו על העולם, היא מעבירה הלאה. היא גם מלמדת את הטכניקות שלמדה מגדולי המורים, כמו מרתה גרהאם, כוהנת המחול שלמדה אותה ליפול בעת הצורך על במות, בקלילות שלא תיצור שום חבטה או רחש כשהגוף פוגש ברצפה.

המומחיות שלי היא להרים אתכם

המשוררת והמלחינה תלמה אליגון-רוז, שחתומה על קלאסיקות בתרבות הישראלית, יודעת היום שהדבר שהכי מעיף אותה הוא להופיע מול קהל. עכשיו נותר רק לנצח את מגפת הקורונה העולמית כדי להמשיך ולשמוח.

” האומן שאיתו היה לי שיתוף פעולה לאורך השנים הוא יהורם גאון. גם עם חוה אלברשטיין עבדתי הרבה. לקובי אושרת ולי היה את מגע האלוהים. אנחנו חתומים על השירים 'דרך ארוכה', שיר הנגר, שיר הנושא של 'ראש כרוב', הסדרה שכתבתי, ועוד ועוד, כשאני על המילים ואושרת על ההלחנה

היא משוררת ומלחינה שחתומה על קלאסיקות שירה ישראליות, כמו השיר 'גשם בעיתו' בביצוע רותי נבון, 'יונה עם עלה של זית' שהיא גם הלחינה, 'דרך ארוכה', 'ארץ צבי', 'ילדונת', 'אין לך מה לדאוג', ועוד ועוד. היא תסריטאית של סדרות מיתולוגיות, ביניהן 'הצריף של תמרי', 'ראש כרוב' והחתול שמיל', יזמית ועורכת סדרות ספרי השירה האייקוניות '100 שירים ראשונים' ו-'1,000 זמר ועוד זמר', סופרת ומעבדת ספרי ילדים ופרפומריה. האנרגיות של תלמה אליגון-רוז, מבעלי בית ההוצאה לאור כנרת-זמורה-דביר, יכולות להרים אולם שלם של אנשים שאוהבים לשיר יחד, או להוביל מחאות ציבוריות.

במשך שנים רבות היא פעלה מאחורי הקלעים כמנהלת אומנותית בחברת התקליטים סי.בי.אס שבישראל, הפיקה תקליטים ליהורם גאון, הפרברים, חוה אלברשטיין, נעמי שמר, דויד ברזזה, אריק סיני, יהודית רביץ, שלום חנוך ואחרים וגם עשרות תקליטי ילדים. לקדמת הבמה היא הגיעה בשלב יחסית מאוחר. היום היא מופיעה עם שיריה, מספרת ושרה בליווי הרכב מוזיקלי זמרת. היא גם אוהבת לקיים ערבי זמר בביתה – ערבים ששמש יצא למרחקים.

”במשך השנים הבנתי כי הכוח הגדול שלי הוא להרים אנשים ולהעיר אותם למעלה, אז אני מזמינה חברים שאוהבים לשיר ומוזיקאים שמנגנים טוב ממני, ובוחרת שירים שאני אוהבת ויודעת שהם מתאימים לשירת רבים. אין משהו שאני אוהבת יותר מלהופיע מול אנשים. אומרים שאני סולארית – ככל שהקהל יותר גדול, ככה אני פורחת.”

את מאוד חברותית. איך את מסתדרת עם הריחוק החברתי המתחייב בשנתיים האחרונות?

”אני יותר בבית ודווקא טוב לי. אין לי בעיה גדולה להתנתק מהחופץ. רוב החברים שלי נמצאים כמוני, בקבוצת סיכון, אני צריכה יותר להישמר ופחות להיפגש, אבל במידה ובזהירות, וכנראה שאני סתגלנית. החלטנו שיוורם, בעלי, יצא בבוקר להוצאה, ואני אעבוד מהבית. אז עורכים שולחים לי מההוצאה כתבי-יד שהם מתלבטים לגביהם, ואני גם יוזמת ומקיימת ערבי שירה קטנים אצלנו בבית, ולפעמים גדולים, בהתחשב במצב הקורונה – כדי לשמח לבבות וגם את לבבי. חוץ מזה, תמיד יש איזו יוזמה שהופכת לפרויקט. היה לי מפגש אחד בזום עם מורים למוזיקה מכל רחבי הארץ, דיברתי, ניגנתי ושרתי, אבל זום זה מנוכר. לכן, למרות הכול, אני ממשיכה עם הופעות חיות. בימים אלה אני לומדת פיתוח קול, אני שרה במקלה כשמותר להתכנס, ויש לנו גם הופעות. יש לי עכשיו גם מורה חדש לפסנתר, צעיר ומלא מוטיבציה. הייתי רוצה לנגן

יותר טוב כשאני מלווה את עצמי, מדברת ויוצרת קשר עם הקהל, להיות מיומנת יותר בנגינה כשאני מריצה ערב שלם של דיבור, נגינה ושירה. אין לי תחושת קלסטרופוביה מכך שמסובך לטוס לחו"ל. מעולם לא הייתה לי תאווה גדולה לטייל בחו"ל, אך יש לצידי את בן הזוג, שלו זה גורם להרגיש כבול ומוגבל, והתפקיד שלי הוא לשמור שלא יהיה מדוכדך, שנוכל לחיות, כמו שאומרים, לצד הקורונה ולהמריא מכאן.”

עם אלו יוצרים היו לך את שיתופי הפעולה המשמעותיים ביותר?

”האומן שאיתו היה לי שיתוף פעולה לאורך השנים הוא יהורם גאון. גם עם חוה אלברשטיין עבדתי הרבה, וזכורה לי גם לטובה העבודה המשותפת על 'טיקיליטון' – סיפור מוזיקלי שכתבתי לילדים, ולימים נהפך גם לספר עם תקליטור. לקובי אושרת ולי היה את מגע האלוהים. אנחנו חתומים על השירים 'דרך ארוכה' מתוך הסרט 'דיזנגוף 99', ששרה גלי עטרי, שיר הסדרה של 'הצריף של תמרי הנגר', שיר הנושא של 'ראש כרוב', הסדרה שכתבתי, ועוד ועוד, כשאני על המילים ואושרת על ההלחנה.”

את רוצה להלחין גם לדור הצעיר יותר של המבצעים?

”לא יצאתי לעולם עם תוכנית פעולה סדורה, אז אני שמחה על מה שקרה איתי, ואין לי תאוות שיווק גדולה מדי, שמנהלת אותי. מבחינתי כל מה שקרה לי,

התגלגל במקרה. אפילו את הוצאת הספרים הקמנו במקרה. רציתי לקבץ את הסיפורים שכתבתי לתמרי הנגר בסדרת ספרים. חשבנו ללכת להוצאת כתר, ואז אימא שלי, שהייתה עיתונאית וסופרת נפלאה, אמרה מבייתה שמשקיף על הכינרת: "למה שלא תוציאו את זה לבד?", התחלנו לבדוק ולשקול את האופציה הזו וכך נולדה הוצאת כנרת. בעניין הדור הצעיר, כדי לכתוב לאומנים אני צריכה חיבור פנימי. אם מישהו פונה אלי אני תמיד מנסה. את עידן רייכל אני מאוד אוהבת, כתבתי מילים למנגינה שלו. אני שבויה של לחנים. כשאני שומעת לחן, אני יודעת מה יש בו. אני כותבת מאוד טוב למנגינות. כל מי שקורא את הכתבה ויש לו מנגינה, מוזמן לשלוח אליי.”

מה גרם לך לשלב בעשייה שלך גם פעילות פוליטית וארגון הפגנות?

”כשאני מרגישה שהמדינה הולכת לכיוון לא טוב, זה בוער בי, ואני חייבת לפעול. הייתי ממקימי 'שלוש עכשיו', ובחמש השנים האחרונות התחלתי לפעול בקבוצת הווטסאפ 'החברים של תלמה' כדי להחליף את שלטון נתניהו. משנת 2015 ועד להפגנות הגדולות עבדנו ללא לאות. כשהתחילו סגרים והגבילו את התנועה למרחק של אלף מטר מהבית, הקמנו קבוצה אדירה שיצאה להפגין בצומת סביון-גני יהודה, היינו

” קשה לפספס שאהבת המדינה שלי מאוד חזקה. בריאיון שהיה איתי בשבועון ימני, כתבה עליו המדאיינת שהצלחתי לבלבל אותה מבחינה אידאולוגית. באתי מבית חילוני, ועם זאת אני מדליקה נרות בשבת ומוציאה לאור ספרים כדי לקרב את ערכי היהדות והמסורת

חלק מ'הדגלים השחורים', קבוצות קבוצות היו על גשרים וצמתים בכל רחבי הארץ. אמרתי שמי שסוגר לנו את העורק, נבוא לו מהנימים. בעקבות הפעילות שלי הציעו לי לאחרונה מאוניברסיטת תל אביב להרצות על מנהיגות.”

צילום: אילן טיטווי

”אני לא אוהבת להגיד את הגיל שלי, אבל אני בקבוצת סיכון ביג-טיים, ויש לזה כל מיני פנים. מצד אחד צריך לעבוד על קבלה של הדברים שכבר אי אפשר לעשות ולשנות. מצד שני, אני מרגישה סוג של חופש ממחויבויות. כבר אין לי צורך להוכיח את עצמי ולהראות לכולם שאני בועטת. טוב לי גם ככה. אני סולדת מבירוקרטיה ולא יכולה לשאת עוולות, אבל תמיד אופטימית מטבעי ושמחה בחלקי

ספר על חברות, שנפתח כמו אגדה: 'היה היה פעם נסיך קטן שגר על כוכב... ורצה מאוד חבר'. וכולנו הרי רוצים חבר, כזה שמכיר אותנו ואת ההיסטוריה שלנו, שישמור עלינו, שנדע שתמיד הוא לצידנו, ולא יעזוב אותנו גם כשרע. יש בספר את המבט הילדותי, התמים והנכון, על הרעות החולות של החברה ההישגית. על המבוגרים שזזים ממקום למקום מאחר שהם חשים שהם מחמיצים דברים, במקום ליהנות ממה שיש. המבט שמזכיר שכסף הוא יותר ממה שעושים ממנו. יש בספר ביקורת על גזענות, יש בו דמות של טורקי שמגלה כמה אמיתות חשובות, אבל לא מקשיבים לו בגלל התלבושת הטורקית, אבל כשהוא חוזר אחרי שנה בחליפה אירופאית, מקבלים את התאוריה שלו.”

איך את מרגישה בשלב הזה של חייד?

”אני לא אוהבת להגיד את הגיל שלי, אבל אני בקבוצת סיכון ביג-טיים, ויש לזה כל מיני פנים. מצד אחד צריך לעבוד על קבלה של הדברים שכבר אי אפשר לעשות ולשנות. למשל, הברך מציקה לי ואני לפני ניתוח. זה לא נעים, ואני מקווה שההתאוששות תהיה מהירה. מצד שני, אני מרגישה סוג של חופש ממחויבויות. כבר אין לי צורך להוכיח את עצמי ולהראות לכולם שאני בועטת. טוב לי גם ככה. אני סולדת מבירוקרטיה ולא יכולה לשאת עוולות, אבל תמיד אופטימית מטבעי ושמחה בחלקי.”

למרות הזיהוי הפוליטי את מקובלת על שני המחנות
 ”נכון. אני בעד שתי מדינות, אבל אעשה הכול כדי לגשר בין הקטבים. הופעתו גם בגוש עציון וגם באפרת. הוצאתי חוברת טקסטים בשם 'דע מה תשיב כשמדברים פוליטיקה', שזמינה חינוך גם אוניברסיטת ויש בה תשובות לשאלות שתמיד עולות כשמדברים פוליטיקה. ועדיין, קשה לפספס שאהבת המדינה שלי מאוד חזקה. בריאיון שהיה איתי בשבועון ימני, כתבה עליי המראיינת שהצלחתי לבלבל אותה מבחינה אידאולוגית. באתי מבית חילוני, ועם זאת אני מדליקה נרות בשבת ומוציאה לאור ספרים כדי לקרב את ערכי היהדות והמסורת. לדעתי, נקודת המוצא צריכה להיות שהמאבק על קיומה של מדינת ישראל הסתיים, ועכשיו צריך לפעול ביחד כחברה מגוונת, להעמיק את השורשים של כל זהות וזהות בתוכנו, לחזק את ההבנה והקבלה ההדדית. הצטרפתי ליוזמה מרגשת של קרן אביחי שמפעילה בית מדרש בשם 'קולות', שפועל כדי ליצור חברה ערכית וכדי שיכירו לעומק את ערכי היהדות. התקבלתי לשולחן שלמדנו בו ב'חברותא' עם מנחה הקבוצה, הרב המקסים יהושע אנגלמן. השנתיים שלי בקולות ריגשו אותי. מכל מפגש יצאתי בהתרוממות רוח, העמקתי בשורשים שלי. כתבתי את השיר 'אשרי האיש' בעקבות הלמידה שם. הערגה להבין יותר את היהדות הביאה אותי לשיעורים בתורת הקבלה באוניברסיטת בר-אילן, שהיו המשך לשיעורים בפילוסופיה יהודית, שאותם למדתי באוניברסיטה העברית בירושלים לתואר בלשון עברית ופילוסופיה.”

תלמה ובעלה יורם רוז הם הורים לשלושה ילדים: איתמר, בן ארבעים ושתיים, יוצר סרטים ובעלים של סדנאות כתיבה, שבהן מרצים סופרים של ההוצאה המשפחתית, דניאל בן ארבעים, איש עסקים הפעיל בהוצאה המשפחתית ובעלים של חברה העוסקת בייבוא ספרי מדע ורפואה, ואביגיל, בת שלושים ושש, מוזיקאית ויוצרת רבת-חומית. יורם ותלמה הם סבים לחמישה נכדים.

”אני נשואה ליורם ארבעים ושלוש שנה, זה לא תמיד פשוט. יורם הוא הבחירה הברורה שלי. אין לי פחד שאולי אני מפסידה משהו אחר. נוח לנו ביחד, איפה שלא נהיה. אנחנו נהנים להיות בחו"ל רק שנינו, וגם אוהבים מאוד להיות עם אנשים. אם זה היה תלוי ביורם, אחת לשבוע היינו מרימים פה בבית ערב שירה ונגינה בפסנתר.”

ישבת וכתבת תרגום חדש לספר 'הנסיך הקטן', מה הספר הזה בעבורך?

”בשבילי 'הנסיך הקטן' הוא כל-כך הרבה דברים. זה

מהתופת להצלחה

היא התחילה את חייה במסתור ובבריחה מאימת הנאצים, ובישראל, חרף קשיי הקליטה, שברה את תקרת הזכוכית ומונתה ליועצת משפטית בכירה, לחברת הנהלה בבנק ולדירקטורית מובילה. היושרה, ההישגים המקצועיים והניסיון הניהולי שלה הם מרשימים בכל קנה מידה. סיפורה של שוש וינשל מבית עד 120 שברמת החייל הוא סיפור מעורר השראה על אישה קטנת ממדים, אך גדולה בהישגים.

"בשנת 1944, כשהייתי בת שמונה וחצי, המצב נהיה עוד יותר מאיים ומפחיד. נראה היה כי הונגריה היא מקום בטוח, ולכן אחי ואני הועברנו לשם על ידי מבריה בתשלום. לצערי, בלילה שהועברנו להונגריה גם הנאצים פלשו אליה, ואנחנו נתפסנו ונשלחנו לבית יתומים. רק אחרי כמה חודשים הצליח אבי להחזיר אותנו לברטיסלאבה. באותה עת רוב יהודי סלובקיה כבר נרצחו על ידי הנאצים. כניסיון אחרון להציל אותנו הכינו אבי ובן דוד שלי מחבוא, שכונה על ידינו 'בונקר', ולמעשה היה חדר בדירה של אישה קתולית, שהסכימה לשתף פעולה ולעזור לנו. ארון בגדים גדול הפריד בין החדר הסודי לשאר החדרים שבדירה, הסתתרנו בו שישה-עשר איש במשך שמונה חודשים."

מה את זוכרת מהתקופה הזו?

"אסור היה לנו לדבר, רק ללחוש, ואסור היה לנו לזוז. היינו שישה בני משפחה אחת ועוד עשרה אנשים, שלא היה לי מושג מאיפה הגיעו. היינו שתי ילדות, אחי הגדול, והשאר היו מבוגרים. הייתה מיטה אחת, רחבה יחסית, שבה ישנו שתי האימהות איתנו, שתי הילדות. כל השאר שכבו בצפיפות על הרצפה. את הזמן העברנו במשחקי קלפים ובסריגה – פרמנו וסרגנו. אני לא זוכרת שהתקלחתי, הצרכים נעשו בדלי."

ואתה אישה שסיכנה את עצמה בשבילכם?

"עד היום אני לא יודעת למה היא עשתה את זה, אומרת וינשל. "היא סיכנה את עצמה מדי שעה ומדי דקה. מאוחר יותר דאגנו שיכריזו עליה כעל חסידת אומות עולם ביד ושם, אנה מרשונוב שמה. בתקופה שהגוף שלי התמלא בכתמים ענקיים היא הסתכנה, לקחה אותי לרופא וסיפרה שאני אחייניתה מהכפר. הרופא אבחן שאני סובלת ממחסור חמור בוויטמינים

שוש וינשל (שושנה), דיירת בית עד 120 שבתל אביב, יכולה היום להסתכל על הקריירה המקצועית שלה בגאווה רבה. היא הייתה האישה הראשונה שהגיעה לעמדות הנהלה בכירות בבנק בישראל, ובמשך עשרים שנה כיהנה כדירקטורית בחברות גדולות במשק. "במשך שלושים-עשרה שנה כיהנתי כעו"ד במחלקה המשפטית בבנק לאומי", היא מספרת, "בהמשך ניהלתי את מחלקת ההנפקות בבורסה של הבנק, ואחר כך, כסמנכ"לית בכירה, ניהלתי את החטיבה העסקית שהייתי בין מקימיה. הייתי מספר שתיים או שלוש בבנק לאומי, בחטיבה שהייתה אחראית על עיקר ההכנסה של הבנק – ההלוואות והריביות, וניהלתי את קווי האשראי ללקוחות גדולים. הגעתי לתפקיד בכיר בבנק ובמשק הישראלי. לשמחתי, אחריי מונו כמה מנכ"ליות בבנקים בישראל, אבל בשנים שאני פעלתי כמעט לא הייתה לנשים דריסת רגל בעולמות האלה. היה צריך להפגין הרבה ביטחון, עבודה והתמדה כדי להיכנס לעמדות בכירות. במשך שנים פתח מנכ"ל את הישיבות כשהוא מחווה אליי ואומר, 'גבירתי ורבותי'."

אחרי קריירה רבת שנים בבנק מונתה שוש לדירקטורית מבוקשת בחברות מובילות במשק, פרטיות וציבוריות. היא ישיבה בישיבות דירקטוריון חשובות ועבדה עם "השחקנים" המרכזיים של המסחר והכלכלה בישראל. כשבוחנים את הישגיה ומתייחסים גם לנקודת הפתיחה שבה התחילה וינשל את חייה, מעריכים אף יותר את החוזקות והכישרונות שלה. סיפור ילדותה הוא אחד הסיפורים הדרמטיים שיש. וינשל נולדה בברטיסלאבה (היום בירת סלובקיה) שבצ'כוסלובקיה כשהנאצים עלו לשלטון. הוריה של שוש השיגו מדי פעם מסמכי חסות שהגנו עליהם לתקופת מה, אך כשהחסות פגה הם נאלצו לברוח ולהסתתר.

”חזרתי לגור עם הוריי, שגרו אז בדירת חדר בבני ברק. ישנתי על מיטה מתקפלת שפתחנו בלילה במטבח וסגרנו ביום. המטבח היה קטנטן, מטר אחד על שני מטרים. התעקשתי להתקבל לכיתה י"א, שתאמה את הגיל שלי, למרות שבאותו זמן סיימתי פורמאלית רק ארבע שנות לימוד

למנהל תיכון עירוני ג, שהיה מכיל ומקסים, ולאחר שעשו לי מבחנים פסיכוכיניים.”

העולה החדשה

כאן כבר אמור היה להתחיל פרק מסוים של נחת, אבל אז ההשתלבות של וינשל כנערה בישראל התבררה כמאתגרת: "נכנסתי לתיכון, וזה היה השוק של החיים", היא מספרת בצער. "עד לאותה נקודה הרגשתי שאני מוכשרת ומקובלת, אבל בתיכון נתפסתי כעולה חדשה והייתי מבודדת. לא התחברו איתי, ואף ילדה לא הזמינה אותי לביתה. היינו בכיתה שלוש עולות חדשות, ולכן התחברנו. גם בצבא נתפסתי כעולה חדשה, והייתי מבודדת. עבר הרבה זמן עד שנפטרתי מהסטיגמה הזו והתעריתי בחברה הישראלית."

דיברתם בארץ על האימה שחוויתם לפני העלייה?

"במהלך השנים לא דובבתי את הוריי לספר לי על השואה, לא שאלתי מאיפה הייתה להם תושייה, ומניין הם השיגו כסף. הדחקתי את זה, וכשהתחלתי לחשוב על כך לעומק, כבר לא היה את מי לשאול. הם רצו למחוק, וכך גם אני, רצייתי בעיקר להיות ישראלית. ההורים שלי לא נהיו ישראלים. אימא חיה עד גיל מאה ואחת ואבא עד גיל תשעים וחמש. היו להם חברים בארץ, אבל הם מעולם לא למדו עברית. אני הייתי זו שטיפלה בכל הבריורקרטיה. הם עבדו בעבודות כפיים כדי שאוכל ללמוד, אימא שטפה כלים במטבח של תחנת המשטרה שבתל אביב, ואבא עבד כסבל בבית חרושת."

המירוץ קדימה של הנערה המוכשרת, למעשה, כבר התחיל. מהיום הראשון בצבא שילבה שוש את השירות

וכמובן לא האמין לסיפורה, אך למזלנו לא הסגיר אותנו. כדי לעזור לי היא דאגה להביא לי קליפות של תפוחי אדמה ובצל. כולם חשדו בה. היא כל הזמן הייתה בסכנה. הנאצים הגיעו לדירה אחרת שהייתה בבעלותה כדי לחפש יהודים, הם אמרו לה שבקרוב יחפשו גם בדירה השנייה, שבה היינו, אבל היא המשיכה להסתיר אותנו, לא היה לנו לאן ללכת וניצלנו בנס."

את זוכרת את סיום המלחמה?

"כשהחזית התקרבה אלינו ושמענו הפצצות, הבנו שישנה התערבות חיצונית והיינו מאושרים, יכולנו אז לפתוח מעט את החלון ולנשום קצת אוויר. הבניין שהסתתרנו בו היה בסמוך למצודה של ברטיסלאבה. מכל כיוון שמענו יריות שעברו מעל הבית ולעבר המצודה. ראינו חיילים סלובקים נכנעים ברחוב, ואז הגיעו הרוסים, והבונקר שלנו נהפך גם למקום מסתור לנשים ולילדות מכיוון שהחיילים הרוסים אנסו בדרך את כל מי שהם ראו."

איך המצב הזה השפיע עליך?

"חייתי שנים בפחד ובחרדה, זו צלקת שלעולם לא תגליד. ב-1945, כששחררנו על ידי הצבא הרוסי, נכנסנו לדירה שבה היה ארון ספרים גדול. התחלתי לקרוא ספרים רק כשהייתי בת תשע וחצי. אחד המראות הטראומטיים שהשפיעו עליי קשה היה מראה דודתי ובתה שחזרו מאושוויץ. קלטנו אותן בביתנו, ואימא שלי פינקה אותן בכל דרך שיכלה. הפעם ראשונה שנכנסתי לבית הספר הייתה כשנכנסתי לכיתה ה'. אחרי שנתיים נערכנו לעלות לארץ. הגיעו אלינו פעילים ציונים, והייתה פעילות ציונית נהדרת. הם קיבצו אנשים שבורים, ובאופן מפתיע ומהיר גיבשו פעילות תרבותית מגוונת, מחנות נוער, הצגות והכנות רבות לעלייה."

ספרי על העלייה לישראל?

"עליתי ב-1949 בעליית הנוער עם עוד כארבעים ילדים. שיכנו אותנו בבית באבו כביר. המדריכים שלנו היו תושבי גוש עציון שחזרו מהשבי בירדן. לא למדנו הרבה, אבל מהר מאוד למדנו את השפה. בהמשך כל קבוצת הילדים, שהייתי חלק ממנה, נשלחה ליבנה. אבא שלי לא הסכים ואמר, 'תסיימי בגרות, ואז תעשי מה שאת רוצה'. חזרתי לגור עם הוריי, שגרו אז בדירת חדר בבני ברק. ישנתי על מיטה מתקפלת שפתחנו בלילה במטבח וסגרנו ביום. המטבח היה קטנטן, מטר אחד על שני מטרים. התעקשתי להתקבל לכיתה י"א, שתאמה את הגיל שלי, למרות שבאותו זמן סיימתי פורמאלית רק ארבע שנות לימוד. התקבלתי הודות

ולעומתן גברים שתמיד הרגישו בטוחים בעצמם. הנשים התלבטו יותר בגלל הפגיעה האפשרית בחיי המשפחה, כי כשאישה לוקחת על עצמה תפקיד גדול, היא תמיד מתוסכלת שהיא לא מספיק אימא ולא מספיק בעבודה. בסופו של דבר, הצלחתי לקדם רק מספר מועט של נשים. בבנקאות הייתי הבכירה ביותר בזמנו, ואני חושבת ששיניתי מציאות. אחריי הכול נפתח, ושלוש נשים התמנו למנכ"ליות של בנקים."

איך את מגדירה ניהול נשי?

"החשיבה של אישה שונה מגבר, אבל אני חושבת שהיא טובה יותר לעסקים. לא פעם תחושת הבטן והאינטואיציה הנשית הוכיחו את עצמן. אין להקל ראש באינטואיציה, וברור שהיא רק חלק ממכלול שלם של מרכיבי אישיות. נשים יותר גמישות, לא פעם השתמשתי ביכולות הנשיות שלי, כמו סמול טוק, כדי לשבור את הקרח."

מה העצה שלך למי שרוצה לשלב משפחה וקריירה?

"אף שהיום המצב שונה לחלוטין, אני חושבת שיש עדיין צריכות למצוא איזון ולהתקדם כמה שאפשר. אנחנו לא פחות מוכשרות, אולי אפילו יותר, אבל צריך לזכור שהשילוב לא פשוט. יש הרבה בחירות לעשות. לא תמיד הצלחתי למצוא את האיזון בין הבית לעבודה."

הצבאי עם לימודים. "קמתי בשש בבוקר לצבא, ואחרי הצוהריים למדתי משפטים עד הערב. כשהשתחררת מהצבא התחלתי לעבוד בבנק לאומי."

בבנק עבדה שוש כפקידה ובמקביל המשיכה גם את לימודי המשפטים. כשקיבלה את התואר עברה למחלקה המשפטית של הבנק, ותוך כדי העבודה התמחתה במשרד פרטי. בשנים האלה היא גם נישאה והביאה לעולם שתי בנות.

היית יוצאת דופן בצמרת ההנהלה הבכירה שבבנק

"כאישה הייתי יחסית בודדה. בצמרת הניהול היו בעיקר גברים, והם כמעט לא קידמו נשים. חלק מהלקוחות הרימו גבה כשפגשו אותי בפעם הראשונה, ולא פעם, כשראו אותי, ביקשו שאקרא לבוס. היה אפילו מנכ"ל של חברה מסוימת שאמר לי במפורש שהוא לא עושה עסקים עם נשים כמוני – זה לא עזר לו."

איך תתארי את המציאות שלך כאישה בכירה באותן שנים?

"הרגשתי שאישה צריכה להוכיח את עצמה יותר מגבר כדי להצליח באותו תפקיד. בכל תפקידי רצייתי לקדם נשים, אך התקשיתי למצוא, הרבה בגלל הנשים עצמן. ראיתי נשים שמתלבטות אם הן מספיק טובות,

צויד על ידי אביבית (בתה של שוש) ובעלה

האביב מתחיל ברשת עד 120

אביב מפתיע ומרגש מתחיל עכשיו בבתי רשת 'עד 120'. זה הזמן להצטרף לבית מלא חברים ואירועים, טיולים והרצאות, מופעים והצגות, וליהנות מכל היתרונות: חיי חברה עשירים ומגוונים, חיים מלאי תוכן ועשייה, תרבות וספורט, שידות בריאות עם רופא נוכח 24/7. **נשמח להכיר אתכם, לספר לכם יותר.**

מבצע אביב - מגוון מסלולים והטבות למצטרפים עכשיו לרשת עד 120

רשת 'עד 120' דיוור מוגן יוקרתי לגיל השלישי *6120

פריסה ארצית: תל אביב • הוד השרון • ראשון לציון
בקרוב - הבית במודיעין, הבית בנס ציונה, הבית בקריית מוצקין והבית בירושלים

רשת בתי מגורים מלאי תוכן

אסטרונומיים. ניהלתי איתו משא ומתן, וכבר עמדה על הפרק האפשרות שהוא יאלץ למכור את אחד ממלונותיו הגדולים, אלא שאז, ביום בהיר אחד, זומנתי בשל הסיטואציה הזו לחדר המנכ"ל, שבו היו הלקוח הכועס והמנכ"ל. כשנכנסתי לחדר הלקוח הסתכל עליי ואמר, 'את זו חבל שהצלנו מהנאצים'. המנכ"ל ישב שם ולא אמר מילה. באותו רגע התבשלה בי ההחלטה לעזוב. זו הייתה תקופה קשה מאוד בשבילי."

עכשיו עצמאית

לאחר שעזבה את הבנק התחילה שוש בקריירה שנייה כדירקטורית בחברות גדולות, כמו בזק, רפאל, מלונות דן, דלק ובנק מרכנתיל דיסקונט. "היה מגוון", היא אומרת בהנאה, "בכל פעם נכנסתי לעולם מקצועי אחר, ולראשונה הייתי אדונית לזמן שלי. התנדבתי גם ביד ושם, שם כיהנתי כחברת הנהלה במשך כעשרים שנה, אלה היו שנים חשובות בעשייה שלי. כשמלאו לי שמונים הפסקתי עם כל התפקידים שלי, למעט יד ושם. המעבר לבית עד 120 היה אחת ההחלטות הטובות שקיבלתי בחיי אחריי שבעלי נפטר. השתלבתי בחיי החברה, ומצאתי כאן חברים טובים, ובשבילי זה מאוד משמעותי. לצערי, במהלך שנות העבודה הארוכות שלי, לא היה לי זמן לטפח קשרים חברתיים רבים וליהנות מהם. אני מעריכה את הפרק הזה בחיים, כשאני יותר פנויה לכך."

היום ממעוף הציפור, מה ההישג המשמעותי ביותר שלך?

"כילדה שבקושי הצליחה לשרוד, הקמתי משפחה גדולה, מרובת נכדים ונינים, אוהבת וחמה. בסופו של יום, זה הדבר החשוב והאמיתי ביותר בחיים. אלה החיים."

איך בכל זאת שילבת בין החיים הפרטיים למקצועיים?
"עבדתי שעות מטורפות, מהבוקר ועד הערב. עד היום אני מרגישה שאולי גרמתי עוול לילדים שלי. אין לי ספק שהשעות הרבות שנעדרתי מהבית פגעו בהם. הם לא קיבלו את מה שהיו צריכים מאימא, למרות שהיום הם טוענים שזה לא נכון. לא ליוויתי אותם בדברים בסיסיים, ובמובנים רבים הפסדתי, לא ראיתי אותם מספיק מתפתחים וגדלים. יש הפרש של שלוש שנים בין הבנות שלי, כך שהגדולה גידלה את הקטנה. ככה זה שאישה מייחדת חלק ניכר מחייה לעבודה. להתקדמות המקצועית שלי היה מחיר רב, בעיקר משפחתי. נישואי הראשונים הסתיימו בגירושים הרבה לפני שהתקדמתי בעבודה. נישאתי בשנית לבצלאל, והבאנו לעולם ילד משותף. בלי תמיכתו המשמעותית והפרגון לא הייתי מצליחה בכל עיסוקי. הוא היה התומך האולטימטיבי, איש חם, אוהב, בעל ואבא נהדר לכל שלושת ילדי. הבת הגדולה שלי חזרה בתשובה, היא אם לאחד-עשר ילדים ויועצת בבתי ספר. הבת השנייה היא פרופסור למדעי המחשב באוניברסיטה העברית, והבן שופט בירושלים. שלושתם קרייריסטים, אבל אני חושבת שהם מצליחים לאזן יותר בין הבית לעבודה."

המשפט שהכריע את הכף

בראשית שנות התשעים התחלפה ההנהלה בבנק. גם הדירקטוריון התחלף. "בנק לאומי היה הבית שלי במשך שלושים וחמש שנים, ובתחילת שנות התשעים, עם השינויים בצמרת, כבר לא הייתה לי שפה משותפת עם ההנהלה, התחילה לנשוב רוח של מינויים פוליטיים, והיה גם אירוע שלא אפשר לי להישאר. חונכתי שמי שלוקח הלוואה צריך להחזיר, היה לקוח גדול שחשב שיוותרו לו. הוא היה חייב לבנק סכומים

סיפורו של אלוף

זקיפות קומה, נחישות וגנים של ספורטאי, זה סל הכלים שיצחק קיבל מאביו, ובזכות התמדה וחריצות הגיע להישגים מרשימים, הן בשירות המדינה והן בענפי הספורט השונים. זהו סיפורו של יצחק בן שחר (שוורץ), שמילד שנעקר מביתו נהיה גבר שנון ובעל חוש הומור, הנטוע היטב בארצו.

יצחק בן שחר
בקורס מפקדי טנקים

עם ראש הממשלה גולדה מאיר
וראש הקמ"ג

עם השר אלמוגי
בפתיחת קורס מקצועי

יצחק בן שחר עם הפלוגה בצעדת 'ארבעת הימים'

”האהדה לרעיון הציוני והעלייה לישראל פעמה בי. יום אחד הגעתי הביתה והודעתי לאימא שהחלטתי לעלות לישראל. היא כמעט התעלפה. אבא שלי, לעומת זאת, לא אמר דבר, אך הבנתי שהוא מסכים. הייתי נחוש לעלות לישראל, ובדצמבר 1951 הגענו ארצה באמצעות אוניית טרנסילבניה

מספר יצחק, "קיבלתי שש חפיסות שוקולד בשבוע כדי שאשמור על האנרגיה שלי, כשברומניה באותה העת לא היה אפשר להשיג שוקולד. התחלתי להשתתף בתחרויות מקומיות ואזוריות, ובכולן ניצחתי."

מה גרם לכם לעלות לישראל?

"באותה תקופה נפתחו סניפים של תנועות נוער, כמו גורדוניה, בית"ר ודרור הבונים. התקיימה בהן פעילות תרבותית וחברתית, ואני התחברתי להווי, נהנית מהשירים ובעיקר מהסיפורים על מלחמות היהודים, נחשפתי להיסטוריה, והאהדה לרעיון הציוני והעלייה לישראל פעמה בי. יום אחד הגעתי הביתה והודעתי לאימא שהחלטתי לעלות לישראל."

איך היא הגיבה?

"היא כמעט התעלפה. אבא שלי, לעומת זאת, לא אמר דבר, אך הבנתי שהוא מסכים. לאימא שלי היו אחריות בבוקרשט, הן היו נטועות היטב במפלגה הקומוניסטית, ולא הצליחו להבין מדוע אני רוצה לעלות לארץ קפיטליסטית, אך שום דבר לא שיכנע אותי לזנוח את תוכנית העלייה, הייתי נחוש לעלות לישראל, ובדצמבר 1951 הגענו ארצה באמצעות אוניית טרנסילבניה."

איך הייתה הקליטה?

"הגענו לחיפה ביום קר וגשום במיוחד, כל הזמן סיפרו לנו שאנחנו מגיעים למדבר צחיח וחם, ולהפתעתנו ירד

יצחק נולד ברומניה בשנת 1935, בעיר קטנה בשם מוינשט, שלימים נודעה בזכות מצבורי הנפט שהתגלו בה. אביו, יהודה, היה בן בכור למשפחה שמנתה שלושה ילדים. בצעירותו הקים האב מפעל גדול ומצליח לעיבוד עצים לתעשייה, שהשתרע על שטח של שלושים דונמים. בנוסף לעבודתו הוא גם ניהל קבוצת כדורגל ואורח חיים ספורטיבי. הוא היה גבר חזק ושרירי, ואת הגנים האלה הוריש גם לבנו. אימו, אטלה, אף היא בת למשפחה ברוכת ילדים, ניהלה את התא המשפחתי ביד רמה.

בשנת 1940, כשמלאו ליצחק חמש, החרימו נציגים ממשמר הברזל הרומני את המפעל של אביו ואת ביתם. לבני משפחה אפשרו לארוז ארבעים קילוגרמים של מיטלטלין, שאותם העמיסו על עגלות רתומות לסוסים, כשעברו עם רבים מבני העיר לבקאו, עיר מחוז גדולה. שם הם נדרשו לענווד טלאי צהוב ורוכזו במחנה עבודה. יצחק ואימו היו אמורים להישלח לטראסיניציה, אך מאחר שאביו ניהל מפעל עצים שהיה שייך לתעשייה, הרשויות הסכימו שהמשפחה תישאר בבקאו.

ספר על ילדותך בצל השואה

"היום כשאני צופה בשיירות הפליטים שבאוקראינה, צפים ועולים בי מראות הבן היחיד והמפונק שהייתי, שבאבחה אחת נהפך לחסר בית. חיינו בתנאים קשים ומשפילים, אבל נשארנו בחיים. אחרי המלחמה, כשהגיעו הניצולים הראשונים מבני המשפחה, הבנו שיחסית לאחרים המזל האיר לנו פנים, מחצית מבני המשפחה של אבי נספתה באושוויץ. כשהרוסים נכנסו לרומניה באוגוסט 1944, עם השלטון שהתחלף, השתנה היחס, והמכות וההשפלות פסקו."

לאחר המלחמה המשפחה נשארה בבקאו. אביו ניהל את אותו המפעל, אך בניגוד לתקופת המלחמה, כעת הוא קיבל משכורת, והמשפחה עברה לדירה קטנה. יצחק נרשם לבית ספר יהודי ולמד במגמה הריאלית. הוא היה ספורטאי בכל רמ"ח איבריו, שיחק כדורעף, כדורסל וכדורגל, וכן היה פעיל בענפי האתלטיקה השונים. בסניף של מכבי, שהיה במרכז העיר ונוהל על ידי יהודים, נחשף למשחק טניס השולחן, ומהיום שאחז לראשונה ברקטה, התברר לו שענף ספורט זה מתאים מאוד ליכולותיו ולכישורו, ובו עתידו.

"באותה תקופה כל מי שהיה לו פוטנציאל להצליח בספורט ולהביא כבוד למדינה קיבל יחס מועדף,"

(גם אז הייתה תחרות בין מכבי להפועל, היה להם חשוב להחתיים אותי מייד כדי שמכבי לא תקדים אותם ותחתיים אותי). עבדתי והתאמנתי, התאמנתי ועבדתי, וההצלחה לא איחרה לבוא, במרץ 1952 זכיתי באליפות ישראל לנוער. לאחר תקופה עברו הוריי משער העלייה לירושלים בעקבות אחיו של אבא, שגר בבית ערבי רחב ממדים. הוא הציע להם לגור בחצר, בצרף שהתאים למגורים. עזבתי את העבודה ביפו, הצטרפתי להוריי, ועבדתי עם אבא בבניין. שם הכירו לי את מי שהיה אלוף ליטא בטניס שולחן, פימברג, שאיתו התאמתי בקביעות."

מדוע פרשת מהתחום?

"הייתי אמור להצטרף לסגל ישראל בטניס שולחן, שהיה מיועד לנסוע לאליפות העולם שהתקיימה בבוקרשט. לאכזבתי הגדולה ולשמחת הוריי הרומנים לא נתנו אשרות כניסה לנבחרת ישראל. במקביל הבנתי שאני מבזבז את זמני מכיוון שבישראל ענף זה אינו מפותח דיו, אי אפשר להתפרנס ממנו, ולכן החלטתי להתגייס לצבא."

מפקד וקצין – ספר על שירותך הצבאי

"התגייסתי לשיריון ועשיתי את כל המסלול: טירונות, קורס מ"כים, קורס קציני חי"ר, קורס קציני שריון

גשם זלעפות. הירידה מהאונייה הייתה טראומטית. אימא בכתה, ואבא היה נבוך וחסר אונים. באותו לילה הגענו לעתלית, שיכנו אותנו באוהל עם עוד ארבעים אנשים ממרוקו, מאלג'יר ומהונגריה, זה היה בליל של שפות ואנשים. אימא ירדה מהאוטובוס כשהיא לבושה במיטב מלחצותיה, בשמלה ובעקבים, אך איבדה את נעליה שנתקעו בבון, זה היה מחזה שהמחיש את הפערים במקום ובמנטליות, שאיתם היא התמודדה כל חייה. בשער העלייה שבעתלית הבנתי שנהפכתי למבוגר האחראי. פגשתי שם חבר שהתגורר ביפו ועבד במפעל שהכין חלקי חילוף לתעשייה. כשהחבר הציע לי שאצטרף אליו ואעבור ליפו, השבתי בחיוב. זו הייתה העבודה הראשונה שלי בישראל, השתכרתי יפה, ואת הכסף העברתי באהבה להוריי. מאחר שאני הייתי זה שיזם את הרעיון לעלות לארץ, היה לי ברור שמלאכת הפרנסה מוטלת עליי. לא בחלתי בשום עבודה, ועבדתי בבניין, בסלילת כבישים, בשתילת עצים ועוד."

איך התחילה קריירת טניס השולחן שלך בישראל?

"ליד הדירה שגרתי, ביפו, היה מועדון של הפועל. יום אחד עברתי ברחוב וראיתי אנשים משחקים טניס שולחן ונכנסתי. הזמינו אותי לשחק, קיבלתי רקטה, וחמש-עשרה דקות לאחר תחילת המשחק הם כנראה זיהו את הכישרון שלי והחתימו אותי כחבר הפועל

אך בהיעדדי, כשהמשפחה התרחבה, היא נאלצה לקחת חופשות לידה ארוכות ולגדל את הילדים. היא ויתרה על קריירה, ועד היום אני מכיר לה תודה על ההקרבה הזו."

איך עברת מטניס שולחן לטניס?

"במהלך שירותי הצבאי השתתפתי בתחרויות שונות, הן בטניס שולחן והן בענפי ספורט נוספים. כשהשתחררתי חיפשתי ענף ספורט חדש, שבו אוכל להשקיע את מרצי. כשמלאו לי שלושים החלטתי ללמוד טניס. תוך שנה זכיתי באליפות המועדון בבאר שבע, ובהמשך ובמשך עשור זכיתי כל שנה באליפות. במקביל קיבלתי גם הצעה מהפועל ת"א להצטרף למועדון ולשחק בליגה העליונה. בחור שמתחיל לשחק בגיל שלושים נחשב לטרמפיסט בענף, ולכן ההצעה כל כך קסמה לי. שיחקתי כעשור בליגה הלאומית, הייתי השחקן הכי מבוגר, וכשמלאו לי ארבעים וחמש עברתי להתחרות בתחרויות הסניורים שהתקיימו בארץ. במשך השנים זכיתי בלמעלה מארבע מאות גביעים – פעמים רבות בתואר אלוף ישראל בתחרויות חובבים, במכביות ובאולימפיאדה לחובבים בדנמרק, שבה זכיתי בשלוש מדליות. רק כשהגעתי לגיל שמונים פרשתי ממשחקי הטניס. נאלצתי לעבור מקצה שיפוצים לא מבוטל שכלל ניתוח בקע, הוצאת אפנדציט, טעות באבחנה שעלתה לי בהוצאת כליה וניתוח מפרק. במסגרת השיפוצים שודרגתי, והיום אני מרגיש הרבה יותר צעיר וחיוני."

איך התקבלה ההחלטה להצטרף לבית עד 120?

"המעבר לדור המוגן היה פרי יוזמתה של פנינה. בתחילה לא התלהבתי מהרעיון, אבל לאחר שביקרנו בלא מעט מקומות והגענו לבית הזה התלהבנו מהמיקום המצוי, מהמרחבים הציבוריים ומהקרבה לשלושת הבנים ומייד החלטנו להצטרף. בשנים האחרונות אני מתמקד במשפחה שלי שהפכה לשבט, בשלושת הבנים שכולם אקדמאיים ועובדים בהייטק. הבן הבכור אף הספיק לעשות אקזיט ולמכור את החברה לאמריקאים. אגב, כולם שחקני טניס שולחן מוכשרים. בני האמצעי, אמנון, אף זכה בתחרויות ובאליפויות שונות. לא נפרדתי מהספורט, אני רק לוקח אותו קצת יותר באיזי, שוחה ארבעים בריכות, שלוש פעמים בשבוע, ובשאר הימים חדר כושר. מה שקורה היום במדינה מעציב אותי, בעיקר הפילוג שבין החלקים השונים של העם, שלתומי חשבתי שמזמן נעלם. עם זאת, אני בוטח במערכת הביטחון, בצה"ל ובמערכת המשפט, הן מערכות חזקות שלא תיפולנה. הילד שבי, זה שעלה לארץ, עדיין אופטימי, גאה בהישגיה של המדינה ובוטח במקום שבו שירת בנאמנות ארבעים ושלוש שנים."

ארבעים קילומטרים ביום במשך ארבעה ימים. בפעם הראשונה השתתפתי בצעדה לבדי זכיתי במקום השני. כפרס נשלחתי להולנד, להתחרות שם עם קבוצת הצועדים שזכתה במקום הראשון."

מה קרה בתחרות בהולנד?

"כשנסעתי להולנד, להתחרות בצעדה, הבנתי שיש פערים גדולים בין הצעדה שבהולנד לזו שבישראל, שאפנו לאמץ את האופן והשיטה שהצעדה התנהלה שם. לכן שיניתי את השיטה, ובצעדה הבאה הוטל עליי לארגן ולאמן את קבוצת הצועדים שתשתתף בצעדה ותתחרה מול חילות צה"ל. התחרות בין החילות נחשבה לקשה וליוקרתית מאוד. לא בחרתי בטובים ביותר בחיל, אלא איפשרתי לפלוגה שלי להתחרות כיחידה אורגנית. חרף הזלזול בשריונאים הצועדים הגענו למקום הראשון, למגינת ליבם של החי"רניקים. הפעם השנייה, שבה אני גאה אפילו יותר, הייתה כבר היה במסגרת הקמ"ג. הובלתי קבוצה של מהנדסים, טכנאים ואנשי מקצוע אחרים. הם לא היו חיילים, והכושר הגופני שלהם לא התאים לצעדה. בזיעת אפי אימנתי אותם לצעדה, שבה זכינו במקום הראשון. יצאנו לצעדה תחת השם 'מתכים', הידוע לכאורה כמפעל הטקסטיל בדימונה (הקמ"ג). במשך עשרים וחמש שנים השתתפתי בצעדות, ונהניתי מכל פעם."

ספר על פנינה, אשתך. איך הכרתם?

"את פנינה הכרתי בצבא, בשנת 1956, במלחמת קדש. לאחר שלא יצאתי במשך שלושה חודשים הביתה, קיבלתי חופשה קצרה כדי לבקר את ההורים. בדרך חזרה תפסתי טרמפ בטנדר צבאי, שבו נסעה גם פנינה. היא הייתה בצוות של פיקוד ומטה, שבאו לתחקר את מאורעות המלחמה. הכומתה השחורה שלי מצאה חן בעיניה, והיא לקחה לי אותה. כשהגעתי ליעדי ביקשתי לקבלה בחזרה, ומכיוון שהייתי צריך לחטוף אותה מידיה, הסמל של השריון נשאר אצלה. היא הבטיחה להחזירו אם אתקשר אליה. כשהמלחמה הסתיימה נתקלתי בפתק עם מספר הטלפון שהשאירה בידי וצלצלתי אליה. שלוש שנים רדפתי אחריה עד שהיא תפסה אותי. נישאנו ב-1959, וב-1961 נולד בנו הבכור, אילן. אמנון נולד ב-1962 וטל בשנת 1974."

מתי עברתם לבאר שבע ולמה?

"בזמן השירות הצבאי קיבלנו דירת שירות בבאר שבע, וכשפנינה, הילדה התל אביבית, הגיעה לשם ברכבת, היא הייתה בהלם. באותה תקופה באר שבע הייתה רק חול וחול. היא איימה לחזור מייד לתל אביב, אבל נשארה לצידי במשך כל שנות השירות. בזכות מסירותה לבית ולילדים יכולתי להמשיך בשירותי הצבאי ובקמ"ג. פנינה עבדה כחוקרת נוער במשטרה,

וקורס מ"פ. שירתי בתפקידי הדרכה, כמפקד מחלקה וכמפקד פלוגת שריון במשך שנים ארוכות, שבמהלכן נישאתי ונולדנו לנו ילדים. בעקבות השירות עברנו גם לגור בבאר שבע. במהלך השנים השתתפתי במלחמת קדש, במלחמת ששת הימים ובמלחמת ההתשה, שבה נפצעתי ואיבדתי חלקית את השמיעה והוכרתי כנכה צה"ל. את מלחמת יום הכיפורים עשיתי כבר במסגרת המילואים וכך גם את מלחמת לבנון."

איך הגעת לקמ"ג – קריית מחקר גרעיני?

"כשסיימתי את שירות הקבע ופרשתי מהצבא הציעו לי להצטרף לקמ"ג. פנינה, אשתי, ששבעה מההיעדרויות שלי בשל השירות התובעני בצבא, לחצה עליי שאקבל את ההצעה, וכך עשיתי."

על הפעילות בקמ"ג בן שחר אינו מספר, אך חשוב לו לציין שהקמ"ג רק הוקם אז והיה עדיין בחיתוליו. יצחק הבין שהשירות שם הוא מעין "תעודת ביטוח" למדינה, ובעבורו עתיד להיות מפעל חיים, להעניק לחייו משמעות.

מה עשית בקמ"ג?

"לא כל אדם זוכה להשתתף באחד מהפרויקטים המשמעותיים ביותר של מדינת ישראל. בתפקידי הראשון ניהלתי את בית הספר להכשרת כוח אדם מקצועי, בהמשך מוניתי למנהל מחלקת ההדרכה, הייתי אחראי על ההכשרה המקצועית בקמ"ג ועל הקשר עם מוסדות ההשכלה הגבוהה ומשרד העבודה. במשך השירות בקמ"ג מילאתי כמה תפקידים בכירים עד שפרשתי."

מתי יצאת ללימודים?

"יצאתי ללימודים במסגרת הקמ"ג. התקבלתי לאוניברסיטה על תנאי מכיוון שלא היו לי מסמכים שבאמצעותם יכולתי להוכיח שעשיתי בגרות ברומניה. לאחר שנת לימודים אחת ולאור ציוני הוכרתי כתלמיד מן המניין. זו הייתה ממש קריעת ים-סוף. כל יום יצאתי לעבודה בשש בבוקר, ובחמש אחר הצהריים התייצבתי באוניברסיטת בן-גוריון ולמדתי עד עשר בלילה. בשנת 1996 סיימתי את שירותי בקמ"ג לאחר שלושים וחמש שנות שירות, בסך הכול הייתי ארבעים ושלוש שנים במערכת הביטחון."

ספר על 'צעדת ארבעת הימים'

"בזמנו היה מוסד שנקרא 'צעדת ארבעת הימים', זה היה פורמט שהועתק מהולנד, תחרות שבה צועדים

נחושה בדרכה

סיפורה של ד"ר מדלן קאן

חופשת הקיץ שלה, כילדה קטנה אצל סבתה ברומניה, התארכה לשבע שנים קשות ואכזריות, גם חזרתה לפריז הייתה רצופה במשברים מאחר שביקשה להישאר נוצרייה. מדלן, בחורה חזקה ונחושה, נהפכה ברבות השנים לדופאה, להיסטוריונית ולסופרת מוערכת. ספרה החמישה-עשר והראשון שראה אור בעברית, 'צרפת, גרמניה והמופתי הגדול', מגולל את דמותו האנטישמית והאכזרית של חאג' אמין אל-חוסייני. נפגשנו לשיחה גלויה ומרגשת עם אישה שמעוררת השראה.

מדלן בגיל 4. פריז, הרובע ה-3.

מה עברת בשנים הללו?

"הגרמנים עודדו את התושבים לבצע מעשי פרעות ביהודים. בפוגרום שנערך ב-1940 הם רצחו את כל הגברים, ולאחר מכן כינסו את כל הנשים והילדים היהודיים של הכפר והמחוז בכיכר. סבתי ביקשה מהבחורה שעבדה בביתה שתבריא אותי, "קחי את מדלן איתך, היא יכולה לרוץ", וכך היה. אותה בחורה לקחה אותי לבקתה שלה שביער, אך בלילה נשמעו צעקות ויריות. אביה פחד מאחר שנאסר על הגויים להסתיר יהודים, ולכן הכריח אותה לסלק אותי מהבית. בארבע בבוקר יצאנו יחד לשדה, אני לא יודעת

מדלן קאן נולדה בפריז להורים מהגרים. זה היה בית נוקשה, שלא היו בו חום ואהבה. היא זוכרת שאימה שלחה אותה לשחק עם החברים בגינה כשעל ידה כפפות לבנות כדי שלא תתלכלך. כשמלאו לה חמש היא נשלחה לחופשת קיץ אצל סבתה שברומניה. אימה הייתה בהיריון מתקדם, אך את מדלן לא שיתפו בבשורה. "פשוט ארזו לי מזוודה ושלחו אותי", היא מספרת.

איך הייתה החופשה אצל סבתא?

"הגעתי לסטנשי דה ז'וס, לכפר שהיה בשליטת הרומנים, שבו התגוררה סבתי. היא קיבלה אותי בחום ובאהבה ואפשרה לי לעשות את כל מה שנאסר עליי בפריז. שיחקתי במרחבים הפתוחים עם ילדי הצוענים, אכלתי עוגות שסבתא אפתה בשבילי, ובעיקר קיבלתי חום וסימפטיה. סבתא הייתה אהבתי הראשונה, והזמן במחיצתה היה פשוט קסום."

לדאבונה של מדלן התקופה הקסומה הזו הייתה קצרה, דלתות החזרה הביתה נסגרו. הגרמנים עברו ברומניה בדרכם לרוסיה, ומדלן הקטנה מצאה את עצמה נעה ונדה במשך שנים ארוכות.

”הוריי לא זיהו אותי. הם ציפו לילדה שנשלחה שנים קודם לכן, ליהודייה, מחונכת ודוברת צרפתית רהוטה. שכחתי את השפה ואת היהדות, ורציתי לשוב למנוח ולנצרות. שנה לאחר שחזרתי אבי נפטר, אימא האשימה אותי בכך. בפרספקטיבה של שנים אני חושבת שזה כנראה נכון, הוא נפטר מהצעד שגרמתי לו

אם הלכתי לאיבוד או שנעזבתי בכוונה, אך לאחר כמה שעות מצאו אותי קצינים גרמנים והחזירו אותי לבית סבתי. מאותו רגע התחיל מסע ארוך ופתלתל, שאליו יצאו הסבתא, הדודה, בנה הקטן ומדלן.

לאן המשכתם משם?

”נסענו ברכבת שהובילה בהמות לצ'רנוביץ ומשם לנהר הניסטרו (דניסטר), ובסירות רעועות שטנו למחנה הריכוז וההשמדה שבצ'רניצ'י. החיילים לקחו מאיתנו את כל המסמכים, אך דודתי סירבה למסור להם את הדרכון הצרפתי שלי. היא שיחזה חייל בטבעת הנישואים שלה, ובזכותה הושב לי הדרכון. כששינו במחנה הכריזה דודתי, שהייתה בעלת דמיון עשיר ומפותח, שהיא מגדת עתידות, היא אמרה למישהי מהמחנה שבנה החייל יגיע בעוד יומיים, וכך קרה. בין שניחנה ביכולות או לא, תמיד היה תור ארוך מחוץ למבנה הרעוע שבו גרנו. תמורת ניבוי העתיד קיבלנו מהאנשים מעט אוכל. החיים במחנה היו נוראיים, אבל הייתי עם אנשים שהיו יקרים לי ושותפים לגורל. לצערי, סבתי נפטרה שם.”

מתי הופרדת ממשפחתך?

”יום אחד הגיע חייל ואמר שכל מי שיש לו דרכון צרפתי יצא מהמחנה. הוא לא אמר עם מי, איך או לאן, וגם אף אחד לא שאל. הבריחו אותי בנפרד מדודתי ובנה, עם בן דודי פרדי. הגענו לשגרירות צרפת שבגאלאץ, ושם נשארתי לזמן מה. היו לי כינים וגם טיפוס, שגרם לי להזיות וחום. גילחו את שערי, הוכנסתי לאמבטיה עם מים ודלק כדי להרוג את הכינים, וכשמצבי הדרדר הועברתי לבית חולים. למזלי הרופא והאחיות שבבית החולים היו יהודים, והם דאגו לשלומי. בהמשך הועברתי למנוח והתיידדתי עם ישו ומשנתו.”

איך היו החיים במנוח?

”במונחים של ילדה רעבה, חולה ובודדה הם היו נפלאים. הנזירות אהבו אותי, ומהר מאוד למדתי את כל התפילות. הייתה לי קורת גג וגם אוכל חם.”

ספרי על החזרה לפריז ולמשפחה?

”ההלם הראשון היה בפגישה הראשונה. הוריי לא זיהו אותי. הם ציפו לילדה שנשלחה שנים קודם לכן, ליהודייה, מחונכת ודוברת צרפתית רהוטה. שכחתי את השפה ואת היהדות, ורציתי לשוב למנוח ולנצרות. הם מעולם לא שאלו אותי מה עבר עליי, איך שרדתי, ומה אני מרגישה. לא כעסתי עליהם, פשוט לא רציתי להיות שם. שנה לאחר שחזרתי אבי נפטר, אימא האשימה אותי בכך. בפרספקטיבה של שנים אני חושבת שזה כנראה נכון, הוא נפטר מהצעד שגרמתי לו.”

מתי שבת ליהדות?

”חזרתי לבית הספר ולשיעורים עם הרב שהתקיימו פעם בשבוע, אך בכל פעם שהרב דיבר איתי על יהדות, ביקשתי ממנו שיפסיק. יום אחד, כשנסענו במטרו, אמרתי לו: 'אדוני הרב, אתה יודע שרציתי להיות קתולית ולא יהודייה?', והוא ענה, 'הרבה ילדים מפרז ומרחבי צרפת הוטבלו כדי להינצל'. באותו רגע הבנתי שהנצרות הייתה פרק בעברי, אבל לא חלק מזהותי.”

איפה פגשת את ז'אן?

”בארגון יהודי, הוא סיפר בהתלהבות על הביקור שלו בישראל, כמה הארץ יפה, וכמה אנחנו צריכים לעזור לה. אחרי הפגישה הוא ביקש את מספר הטלפון שלי. יום אחד הוא התקשר ושאל אם אפשר להיפגש, הסכמתי בתנאי שלא ידבר רק על ישראל. הוא לא עמד בהסכם והמשיך לדבר רק על ישראל.”

אחרי שנישאו ועברו לכפר ששמו Luzarches, בעלה עבד כוורטניר, ומדלן נסעה בכל יום שמונים ק"מ מהכפר לפריז כדי ללמוד ומאוחר יותר כדי לעבוד כמתמחה בגניקולוגיה בבתי החולים שבפריז ובסביבותיה. היא עבדה כרופאה המתמחה בתכנון משפחה.

למה בחרת להתמקד ברפואת ילדים ונשים?

”במהלך לימודיי ועבודתי היה לי ברור שאהיה רופאת ילדים ונשים ולעולם לא אטפל בגברים. גברים סימלו

בשבילי את החיילים האכזריים והברוטליים. במקביל עשיתי התמחות נוספת בתחום רפואת עבודה. לאחר שנים של עבודה אינטנסיבית רציתי איזון ועברתי לעבוד כרופאה המפקחת על בריאות העובדים במפעלים. יום העבודה שהסתיים בחמש אפשר לי לעשות עוד דברים.”

מתי החלטת ללמוד היסטוריה בסורבון?

”שוחחתי עם מישהו על מלחמת העולם השנייה, במהלך השיחה הבנתי שאני לא יודעת כלום, ולכן החלטתי ללמוד היסטוריה באוניברסיטה, זו הייתה אחת התקופות הטובות בחיי, הכרתי ודיברתי עם המון אנשים, יצאנו יחד והשלמתי פערי מידע משמעותיים.”

מתי התחילה הקריירה שלך כסופרת?

”כשסיפרתי לפרופסור שלי בסורבון על ההיסטוריה שלי ברומניה, הוא שאל אותי: 'למה את לא כותבת על זה?' לאחר זמן קצר הספר הראשון שלי יצא לאור - 'שבוב'. זהו ספר אוטוביוגרפי, קיבלתי תגובות חיוביות, אנשים התחילו לספר לי את סיפורי חייהם, הסיפורים שלהם נכנסו לספרים הבאים שלי. הסיפורים השונים שבספר משולבים במלחמת העולם השנייה. אני לא יכולה להגיד שנהייתי מפורסמת, אך שמי התפרסם במעגלים מסוימים כמומחית לענייני

רומניה. עבודת הדוקטורט שלי הייתה בנושא 'יהודי רומניה במלחמת העולם השנייה'. הכתיבה נהפכה לקריירה השנייה שלי. כתבתי ספרי היסטוריה, התמקדתי בחיי קתרין דה מדיצ'י, באלכסנדר השני, קיסר רוסיה, ובבנקאי האיטלקי-יהודי, אנג'לו דונטי, שהציל יהודים באיטליה.”

'צרפת, גרמניה והמופתי הגדול', ספרה החמישה-עשר של ד"ר מדלן קאן והראשון שראה אור בעברית זכה לשבחים ולביקורות מחמיאות. עוד לפני שספרה יצא לאור היללו אותו עיתונאים וסופרים. "דמותו של המופתי קיבלה ממדים דמוניים בתולדות ארץ ישראל במאה העשרים בגלל בריתו עם היטלר. כל דיון נוסף בו מסקרן ומעורר עניין רב, לכן לספרה של מדלן קאן חשיבות רבה," כך כתב חיים באר. "למרות שהמופתי היה נגד יהודים, ועושי דברו הרגו בעיקר מוסלמים, אנחנו לא יודעים על כל עלילותיו. צריך לברך על המחקר של מדלן קאן. הספר יעזור לכולנו לדעת יותר, ואולי גם להבין יותר," הוסיף בן-דרור ימיני, ואילו דניאל בן-סימון החמיא: "הנה בא ספרה של מדלן קאן הצרפתייה ומאיר פן נוסף ביחסים הסבוכים והאפלים בין צרפת, היהודים והמופתי הגדול בתקופת מלחמת העולם השנייה. ספר חשוב.”

”במשך שנים ז'אן רצה לעלות לישראל, אך אני סירבתי. רציתי להישאר איפה שאני ולא להמשיך לנדוד, כמו בעבר. בשלב מסוים האנטישמיות בצרפת החמירה, התחילו הפגנות וקריאות 'מוות ליהודים'. יום אחד חזרתי הביתה ואמרתי לז'אן שאנחנו עולים לישראל. שבוע לאחר מכן הכול היה ארוז.”

שנים סירבת לעלות לישראל, מה גרם לך לשנות את החלטתך?

”במשך שנים ז'אן רצה לעלות לישראל, אך אני סירבתי. רציתי להישאר איפה שאני ולא להמשיך לנדוד, כמו בעבר. בכל שנה הצטרפתי לז'אן לכל הביקורים שלו בארץ, ובכל ביקור אמרתי לו, 'בבקשה, במקום להצטרף לשר הזה וללכת לטקס ההוא, נלך ללמוד עברית, לא רק לבקר', אך הוא לא רצה. בשלב מסוים האנטישמיות בצרפת החמירה, התחילו הפגנות וקריאות 'מוות ליהודים'. יום אחד חזרתי הביתה ואמרתי לז'אן שאנחנו עולים לישראל. שבוע לאחר מכן הכול היה ארוז.”

בשנת 2014, לאחר שעלו לישראל הצטרפו ז'אן ומדלן לבית עד 120 שבתל אביב. "אנחנו בארץ שמונה שנים, והרגשות מעורבים. אני לא בטוחה שקיבלתי את ההחלטה הנכונה. לא הצלחנו לקלוט את השפה כמו שצריך, ושפה היא מפתח לתקשורת.”

מה הפרויקט הבא שלך?

”לתרגם לעברית את ספרי על הדיפלומט האיטלקי-יהודי, אנג'לו דונטי, שהציל יהודים רבים ולא יודעים עליו דבר. ההצלחה של 'צרפת, גרמניה והמופתי הגדול' עוררה אותי, כבר התחלתי לעבוד על הספר החדש.”

בהכנת הכתבה השתתפה מאיה גז.

מדוע החלטת לכתוב על המופתי?

”כל מה שקשור להיסטוריה של צרפת וישראל עורר בי שאלות רבות. רציתי לדעת למה שתי המדינות הללו התנהגו כפי שנהגו. המופתי, שעליו שמעתי בפריז, בסורבון, הפליא אותי. לא הבנתי מדוע לא עוסקים בו. כשבנימין נתניהו דיבר עליו לפני כמה שנים, הבנתי שזה נושא שכדאי לפתח. הדבר הראשון שעשיתי, כשהגעתי לישראל, היה לנסוע ליד ושם ולהתחיל לעבוד על הספר. היה מעט מידע על המופתי, בסך הכול שלושה ספרים. אני לא יודעת אם זה היה במקרה. ביקשתי מנכדתי שרון, שהתגוררה באותה תקופה בברלין, שתמצא לי מלון שממנו אוכל להגיע בקלות למשרד החוץ הגרמני שבברלין כדי להתחיל במחקר. נסעתי לשם לשבוע וגרתי דלת ליד משרד החוץ הגרמני. שרון יצרה קשר עם מנהל הארכיון, שהכין בעבורי את כל המסמכים על המופתי. זה היה מכרה זהב של מידע. כשחזרתי לפריז התחלתי לעבוד בארכיון משרד החוץ הצרפתי. מסרו לידי ארגז סגור. כשפתחתי אותו ראיתי פתק שעליו נכתב: 'לא למסור לידי הציבור'. באותו הרגע הבנתי שהחומר שברשותי הוא חלומי של כל חוקר, למצוא את המסמכים שאין לאף אחד, לגלות מה קרה מאחורי הקלעים.”

מה הפתיע אותך בסיפורו של המופתי?

”ההגנה שהוא קיבל מהגרמנים. אפשר היה לחשוב שהגרמנים, מתוך גזענות, לא יגנו על מוסלמי, אבל זה היה ההפך. הם הגנו עליו, כמו הצרפתים והאיטלקים. אפילו היפנים העבירו לו נשק. עם זאת, אף אחד לא התערב, אף אחד לא אמר דבר.”

איך את מסבירה את זה?

”המופתי לא היה כריזמטי, אבל הוא היה החלטי, ביצועיסט. כשהוא רצה משהו, הוא קיבל אותו. הוא החליט שילדים יהודים יצעדו לחדרי הגזים, וזה מה שקרה.”

עבדת על הספר הזה חמש שנים. המופתי הוא דמות מורכבת ובעיקר אכזרית. לא היה לך קשה?

”היה לי מאוד קשה, אבל זה שירת אותי משום שכך נשארתי בעולמי. העברתי שנים בכתיבה, בקריאה של מה שכתבתי, בעריכה. ככל שעבדתי על הספר, כך התחלתי ליהנות יותר ויותר בישראל. עבדתי על הרבה ספרים בצרפת, אבל יותר נהייתי לכתוב ספר בישראל.”

מי מכיר את האיש שבקיר?

דמי מאירי, צייר הקירות המפורסם בישראל, מקבל הזמנות מכל העולם בזכות סדנת הגרפיטי שלו, שנהפכה לאטרקציה בקרב תיירים. דיאיון עם אומן שבעיקר אוהב להיות בחוץ.

תמונה מהאוסף הפרטי

” ציירתי את הנערים המציצים בתקופה שונה. אז זה היה חלק מהתרבות שלנו. היום עדיין קוראים לחוף הזה מציצים ורואים את הסרט, אבל החיים משתנים. אנחנו מדינה שבה התרבות משתנה כל הזמן. אנחנו לא איטליה, שם אפשר לשים את פסל דוד בכיכר מרכזית, ואיש לא ישאל למה יש פה איש ערום.”

להתבטא ולמלא בד לבן ונהנים מהצבעים ומתחושת השחרור. זו חוויה מגבשת שבסופה נשארים עם יצירה עשירה כמזכרת. אני מאוד אוהב אנשים, ומההיכרות שעשיתי בסדנה כבר יצאו ציורים גדולים בדרום אפריקה, סן פרנסיסקו, גרמניה, פורטוגל ועוד.”

מה אתה אוהב לצייר?

”נראה שבהשפעת אבי המתמטיקאי אני אוהב משחקי נפת, להפוך קיר דרמטי לחוויה תלת־ממדית. עכשיו סיימתי לצייר על קירות של מנהרה בהוד השרון. יצרתי מנהרת תעתועים עם דמויות ש'נמרחות' בציור, כמו שרואים בנסיעה מהירה, הציורים 'רוקדים' על הקירות. אני אוהב אשליות של עומק ותחושת אנרגיה, ואני מאוד אוהב ים. להרבה מהציורים, שיצרתי בסביבה אורבנית או בחדרי ישיבות בבנייני חברות גדולות, הכנסתי את החוויה שלי ואת מה שאני רואה כשאני שט במפרשת קטנה וספורטיבית מול חופי תל אביב, נהנה מהרוח ומרגיש את האנרגיה המדהימה של הים.”

מאירי, בן השישים וארבע, אוהב במיוחד להיות בחוף. עוד כלי תחבורה שמועדף עליו, חוץ מהמפרשית, הוא אופניים. הוא נשוי, אב לבן ולבת (בני עשרים וחמש ועשרים ושמונה, מתמטיקאים, שעובדים בחברות היי-טק), מתגורר בצפון תל אביב עם אשתו ורוכב על אופניו לכל הסיורים בעיר, בכל מזג אוויר.

מה עושים בסדנאות הגרפיטי שלך?

”הסדנאות מזכירות מסיבה. אני תולה יריעת נייר גדולה, וכולם עובדים כקבוצה, משתחררים מהפחד

שהיה סביבי. אנשים התקהלו לנחם אותי ועודדו אותי שאמשיך ולא אשבר. אפשר היה להרגיש את הזעזוע ואת האכפתיות שלהם, כך הבנתי את הכוח של יצירה ציבורית.”

השחתת הציורים, כאמור, סוקרה בהרחבה בתקשורת. ”קיבלתי חשיפה, נזכר מאירי, ”נהייתי מוכר, ועיריית תל אביב הציעה לי לצייר על קירות בעיר והסכמתי. שובצתי כמתנדב במחלקת חזות העיר, קיבלתי צבעים וצוות שהיה צמוד אליי, ויצאנו בכל פעם לטפל בקיר מכוער אחר שהעירייה בחרה.”

מאז נפוצו ציורי הקיר של מאירי ברחבי תל אביב, בהמשך ברחבי המדינה ואחר כך גם בחו"ל. ”אני מעביר סדנאות גרפיטי בכרם התימנים, הוא מספר, ”תיירים ממליצים על החוויה, ומי שמגיע שומר איתי על קשר. ככה, למשל, התחילו להגיע אליי בטפטוף עוד ועוד יהודים שחיים בקהילה היהודית שבמקסיקו סיטי עד שיום אחד הם הזמינו אותי לצייר על שני קירות של תיכון יהודי בעיר. זו הייתה חוויה מצוינת. כשאתה מצייר בחוף, אתה במגע עם האוויר, עם העולם, עם בני אדם. בכל יום עצר לידי חבר קהילה אחר והזמין אותי לביתו לארוחה או להתארח במפגש מעניין בעיר. באינסטגרם שלי יש צילומים של קירות שציירתי ברחבי העולם.”

כשרמי מאירי השתחרר מהצבא, הוא כבר ידע מה הוא אוהב לעשות, אבל הוא לא שמע על אף אחד שהפך את ציורי הקיר שלו למקצוע. אביו המתמטיקאי עודד אותו לעשות את מה שהוא אוהב והאמין בכישרון הציור שלו, אז מאירי, שהיה סטודנט לאומנות, טיפס לקומה השתיים־עשרה בעיריית תל אביב ובדק אם יש קיר שהוא יוכל לצייר עליו באופן חוקי. ציורי קיר גדולים ומושקעים כבר היו נפוצים בערים גדולות בעולם כדוגמת ניו יורק, ושלמה (צ'יץ') להט, ראש העיר, זרם עם היוזמה. הקיר התל אביבי הראשון שמאירי קיבל ניצב מול חוף פרישמון, והאומן צייר עליו את הדמויות שרשם במחברת הסקיצות שלו כשבילה בחוף הים. אותן דמויות מתנוססות על הקיר הזה, מול החוף, עד היום, אבל רק בזכות הרעש התקשורת הגדול שהציור עשה.

”כל מבקרי החוף הקבועים הכירו אותי כשהכנתי את ציורי הקיר מול חוף פרישמון, משחזר מאירי את פריצת הדרך. ”יום־יום, במשך חודשים, התקדמתי עם הציור, ואנשים התגודדו והביטו. גרתי אז ליד החוף, ויום אחד צעקו לי שמשחיתים את הציור. חרדי ריסס בספריי שחור על כל הדמויות שציירתי, הוא לא השאיר אפילו אחת. מאוד כאב לי לראות את זה. מה שקצת הקל עליי היה שהרגשתי שזה כאב גם לכל מי

איך הרגשת כשהוחלט למחוק את ציור הנערים המציצים, שציירת ב-2002 מתחת לחלונות של מלתחות הנשים, בחוף מציצים שבתל אביב?

"אני מבין בסיפור הזה את כל הצדדים. ציירתי את הנערים המציצים בתקופה שונה, לפני עידן המי טו. אז זה היה חלק מהתרבות שלנו. היום עדיין קוראים לחוף הזה מציצים ורואים את הסרט, אבל החיים משתנים. אנחנו מדינה שבה התרבות משתנה כל הזמן. אנחנו לא איטליה, שם אפשר לשים את פסל דוד בכיכר מרכזית, ואיש לא ישאל למה יש פה איש ערום. בישראל יש תנועה, שינוי וספקות כל הזמן. ארבע פעמים שפכו צבע כדי להסתיר את ציור המציצים שלי, התחלתי לחשוב מה אני רוצה ועד כמה חשוב לי שכולם יאהבו את הציורים שלי. ירדתי לחוף מציצים ושאלתי אנשים על הציור, שמעתי דעות שונות והבנתי שיש גם כאלה שלא מבינים ולא מקבלים את הציור. אנשים שנולדו אחרי התקופה שבה הוא צויר לא מגיבים אליו טוב, ואני לא יכול להילחם על יצירה שלי שפוגעת בהם. יזמתי פגישה עם אחת הפעילות במחאה, שסימנה את הציור שלי כבעייתי. דיברתי איתה, ומהר מאוד עברתי לצד שלה. היא נפלה קורבן לתקיפה אחרי שהכניסו סם אונס למשקה שלה. הסיפור שלה שבר אותי. יש לי אישה, ילדה, אימא - הזדהיתי איתה, הפגיעה בה זיעזעה אותי. רציתי לתת במה לצעקה שלה. הבנתי שאני צריך לחבק את הנשים שפועלות נגד הציור שלי. אמרתי לה, 'בואי נעבוד ביחד, קחו את הקיר, את ומי שתבחרי, ותשפריצו עליו צבע'. גם בקיר כזה יש אמירה אומנותית חזקה. אחרי האונס באילת החליטה עיריית תל אביב לכסות את הציור של המציצים והעלימה אותו. את הבושה שלא כיסו בחינוך, כיסו בצבע."

באש ובמים

להפיל מטוס אויב מספינת משמר בעזרת מקלעים? להפוך את מכבי האש מגוף עצמאי לארגון ארצי? זהו סיפורו המרתק של אלוף משנה הנזי (יוחנן) יוסף, שעבר בחייו הרפתקאות של גיבור פעולה אמיתי.

הנזי עדכן את פיקוד הצפון על האש ששוגרה לעברם מהיבשה, על שני מטוסי המיג שתקפו אותם ועל כך שהצליח להוריד מיג אחד. בתחילה לא האמינו לו בפיקוד הצפון, אבל תוך זמן קצר העלו לאוויר שני מטוסי מיראז', שרדפו אחר המיג הנותר והפילו אותו על אדמת סוריה. בשלב הזה כבר התערבו הדרגים הגבוהים והורו להפסיק את הירי ולחזור להסכמות שביתת הנשק. "האירוע הסתיים עם ארבעה פצועים מהצד שלנו", מסכם הנזי. "הוקל לי מאוד שסיימנו את התקרית ללא הרוגים ישראלים. צה"ל שלח יחידת צוללנים שמצאה את המטוס הסורי בקרקעית הכינרת, הם ראו בגוף המטוס צליפות של מקלע 0.5 מ"מ שנורו מהספינה שלי".

כשהתברר שהנזי הצליח מהים, בעזרת מקלעים, להפיל את המטוס הסורי שסיכן את חיי לוחמי הספינות, הוא הועלה על מסוק, ובאותו היום הוטס ללשכת הרמטכ"ל כדי לדווח על הפעולה. למוחרת הגיעה לאזור הכינרת משלחת, שכללה את ראש הממשלה, לוי אשכול, והרמטכ"ל, יצחק רבין, כדי לפגוש את הלוחמים שהשתתפו בתקרית. הנזי והמקלען, הסמל גבריאל ברנט, זכו לצל"ש ממפקד חיל הים, האלוף שלמה אראל. כדי להבין את התפקוד המדויק והמיומן של הנזי באותו בוקר דרמטי, צריך להבין את המסלול ובית הגידול של הקצין הזה.

הנזי נולד לזוג הורים יקים שעסקו בחקלאות. הוא היה ילד נמרץ שנהנה מחופש וממרחבים בחווה לגידול פירות הדר, שאותה ניהל אב המשפחה, מזרחית לחדרה, בסמוך לשפת הים ולערוץ נחל חדרה.

"בגיל העשרה, באופן טבעי, כאוהב ים, הצטרפתי לפנימיית מבואות ים שבמכמורת, שם למדתי להיכנס למסגרת ולחיות במשמעת", משתף הנזי, "הוכשרתי בימאות ובדייג, ומשם המשכתי בגיל הגיוס לחיל הים. השירות הצבאי שלי היה סוער ומלא בהפתעות.

כשהתקרית הביטחונית החמורה הזו אירעה במי הכינרת, באוגוסט 1966, למפקד היחידה של פלוגה 788 נדרשו כמה שניות כדי להבין שהדיווחים אמיתיים וסרט פעולה מסוכן, שהופך לאגרסיבי משנייה לשנייה, אכן מתרחש. זה התחיל בשיט שגרתית של ספינת משמר הגבול מול חוף עין גב שבכינרת, שגבל אז בסוריה. אלה היו ימים של הסכמה על שביתת נשק בין המדינות, אבל המצב היה מתוח. לסורים היה אסור לעבור את קו הגבול, שסומן במרחק עשרה מטרים מהחוף הצפון-מזרחי, אך עדיין נצפו לא מעט כניסות של סורים תמימים או שלא, למי הכינרת.

צה"ל הקים יחידה של ספינות חיל הים במסווה של ספינות משמר הגבול והציב את מפקד הגזרה, רב"ר סרן יוחנן יוסף, המכונה הנזי, כדי להשגיח מקרוב על המתרחש בגזרה החמה. כשספינת "משמר הגבול" הישראלית עלתה על השרטון בכינרת, מול קו הגבול עם סוריה, הסורים חשדו שמדובר בפרובוקציה או בצעד עויין וירו על הספינה.

הנזי התעורר באותו בוקר מקריאה לעזרה שהגיעה מהנחתת התקועה, הוא התקדם לכיוונה עם נחתת מהירה, וכשניסה לחבר תחת אש כבל חזק, שימשוך אותה לכיוונו, נכשל. הסורים שהחליטו להסלים את המצב העלו לאוויר, לכיוון האירוע, שני מטוסי מיג. מטוס אחד המטיר אש על הספינה הישראלית התקועה, והאחר הפציץ את הספינה של הנזי, שנפצע מקליע ברגלו, אך הספיק לראות שהמטוס מבצע סיבוב באוויר במטרה לחזור ולתקוף פעם נוספת.

"היו לי כמה שניות להחליט מה אני עושה", מספר הנזי, "נזכרתי שכדי להפיל מטוסים אמריקאים הווייטקונג במלחמת וייטנאם ירו מהקרקע ויצרו מסך אש בשמיים, כך שהמטוסים נאלצו לעבור דרכו ונפגעו. עשיתי את אותו הדבר ובמהירות, פתאום ראיתי שהמיג הסורי שירה לכיווני נפגע, הוא צלל במהירות, חלף לצידי במרחק של חמישים מטרים ונעלם בקרקעית הכינרת."

” כדי להכיר היטב את הגוף שבו השתלב הנזי, הוא הצטרף בגיל חמישים לקורס קציני אש, טיפס על סולמות ועמד בכל אתגרי הקצונה עם לוחמי אש שצעירים ממנו בגיל

“

כשמפחת יוסף חזרה לישראל היא התמקמה בכפר סבא, והנזי התחיל ליזום פגישות כדי למצוא את התפקיד הבא. "נפגשתי עם ראש העירייה", הוא מספר בשקט ובעדינות, "נאמר לי שיש מכרז לניהול תחנת מכבי האש האזורית והציעו לי לברר את העניין. אהבתי את הכיוון. זה היה נראה לי עוד פרק אנרגטי ודינמי בחיים. ניגשתי למכרז והתמודדתי מול מועמדים מתוך מכבי אש ומועמדים חיצוניים. כשהגעתי לוועדה הקובעת, שכללה אנשי ציבור ואנשי מקצוע, אמרתי שיש לי הכשרה גם באש וגם במים. כשסיפרתי על הניסיון המבצעי והניהולי שלי אמרו לי, 'כל הכבוד, זה מתאים לנו', ונבחרתי למפקד שירותי הכבאות של אזור השרון."

כדי להכיר היטב את הגוף שבו השתלב הנזי, הוא הצטרף בגיל חמישים לקורס קציני אש, טיפס על סולמות ועמד בכל אתגרי הקצונה עם לוחמי אש שצעירים ממנו בגיל.

מה היו האתגרים המשמעותיים שלך בתפקיד?

"ב-1989 מכבי האש היו מאורגנים לפי מחוזות. כל תחנה התנהלה כגוף עצמאי שהיה כפוף לרשות המקומית. כמפקד שירותי הכבאות של השרון הסתכלתי קדימה, רציתי שזה יהיה ארגון ארצי, כפי שראיתי בחו"ל. זה היה נראה לי נכון ויעיל יותר ולשם חתרתי. באותן שנים הוקם גם פיקוד העורף, חשבת שצריך לשלב כוחות כדי שלזירת אירוע לא יגיעו ניידות של מגן דוד אדום, משטרת ישראל, מכבי האש ופיקוד העורף בלי תיאום ביניהן. נשלחתי מטעם שירותי הכבאות ליעץ למפקד העורף, ויחד נערכנו לאירועים גדולים בשגרה ובחירום. בנוסף, לפני חמש-שש שנים הפכו מכבי האש לארגון ארצי. הייתי חלק מהמהלך, זה היה שינוי מורכב וממושך, וטוב שהוא קרה."

התנדבתי לקורס חובלים, ואז, ב-1956, פרצה מלחמת סיני, וכצוער צעיר השתתפתי בה. כשחיל הים רכש משחתות באנגליה, נשלחתי לשם עם חבריי לקורס החובלים כדי לתגבר את הצוותים הבריטים ולהביא את המשחתות לארץ. עברתי הכשרה בצי הבריטי בנושא צוללות, השהות בצוללות נמשכה כארבע שנים. היה מרתק להיות חלק מפעילות מבצעית סמויה, שכללה תקופות ארוכות מתחת למים."

התיאורים של הנזי נשמעים כמו אוטוביוגרפיה של הסוכן החשאי 007, שגדל בחווה סקוטית ונשלח בחשאי בשירות הוד מלכותה - המלכה הבריטית. להנזי יש את האלגנטיות והדיוק האירופאיים, כבן להורים ממוצא גרמני, אבל בניגוד לסוכן הקולנועי המפורסם שאהב מאוד את החיים הטובים, הנזי הוא איש צנוע, ובכך טמון חינו הגדול.

"אחרי הצוללות עברתי לספינות הטילים. עשינו הכנות וניסויים על הספינות האלה כדי להכשיר אותן להפלגה. אחר כך התמנתי לקצין המבצעים של חיל הים. במלחמת ששת הימים הייתי מפקד נחת, סייענו לכוחות היבשה שלחמו ברצועת עזה. סיימתי את הקריירה בחיל הים כסגן מפקד זירת ים-סוף בשארם, בדרגת סגן אלוף."

קריירה שנייה מתחילה

אחרי שסיים את שירותו הצבאי חיפש הנזי את העיסוק הבא. הוא פנה לגופים שונים וביניהם גם למועצה לפרי הדר, שחיפשה את האדם המתאים שיאיש את תפקיד מפקח הנמלים מטעמה, בצפון אירופה. הנזי, שנבחר לתפקיד, השחזר את הגרמנית שקלט בבית הוריו ויצא עם רעייתו מרינה ושני ילדיהם, להמבורג. הוא השתלב בנמל הגדול שבעיר ונכנס לתפקיד.

"חשבנו על שהות של שנתיים-שלוש בגרמניה, ואלו הפכו לתשע שנים, הנזי מחייך, "שני הילדים הגדולים שלנו כבר חזרו לישראל כדי להתגייס. בשנה האחרונה מרינה ואני עברנו למינכן, נולד לנו ילד נוסף, ועד שנת 1988 חיינו שם."

איך שילבת בין חיי המשפחה לעבודה בשנים הללו?

"עשיתי ככל שביכולתי כדי שהשירות הצבאי והעבודה לא יבואו אחד על חשבון השני, וכדי שהאנשים הכי קרובים אליי, בני ביתי, לא יישארו מאחור. רעייתי מרינה, הבוסטר המשפחתי, היא אומנית מוכשרת, ציירת ופסלת, שבמשך השנים התפתחה בתחומים האלה."

שתרמתי בהן ככל שיכולתי כדי שהמערכות הללו יצמחו, וכדי שאצליח בהן ואממש את היכולות שלי. במישור האישי מרינה ואני צלחנו יחד הרבה תקופות מאתגרות, והיום אנחנו חיים בבית עד 120 ומאחלים לעצמנו ולבני המשפחה להמשיך ליהנות ממה שיש. אנחנו נשואים כבר שישים שנה, ויש לנו שישה נכדים שמספקים לנו הרבה עניין, שמחה ואושר."

במילים אחרות, אחרי הרבה שנים של אש ולחימה במים ואש על היבשה, הגיע הנזי לתקופה שבה האש שוכתת, והוא יכול ליהנות מהזרימה המרגיעה של המים.

במסגרת כהונתו כמפקד מחוז השרון יצא הנזי ללימודים במכללה לביטחון לאומי, הוא כתב את עבודת המאסטר שלו על תהליך האיחוד הארצי של מכבי האש בתקופת שגרה ובאירועי חירום. בסיום הלימודים הועלה הנזי לדרגת אלוף משנה.

איך אתה מרגיש בשלב הזה בחיים?

"בפנסיה רגוע יותר. להיות מפקד בשירותי הכבאות זה לחיות בדריכות עשרים וארבע שעות ביממה. אני מסתכל אחורה על שלוש הקריירות שהיו לי, וחושב שכל אחת מהן הייתה מלאת עניין. אני מרגיש

צוּחֻקִים כל הדרך מהבנק

זהו סיפורם של אביבה ואריה פאר שהכירו
במחלקת השכר שבבנק, ואחרי מסלול
חיים מורכב מצאו את האושר בפרק ב.

”כשאריה הגיע אלינו
הביתה הוא פגש את הוריי
ואת הבן שלי. אבא שלי אמר
שאריה אדם יוצא דופן עם
עיניים טובות, מצפוני ואחראי.
הכול נכון. גם אימא הייתה
בעד. שמחתי גם שהבן שלי
פירגן לזוגיות החדשה. הילד
היה רק בן תשע, אבל הסכים
כדי שלאימא יהיה טוב“

בתה נפטרה ממחלה, "בגלל טעות של רופאים", היא אומרת ומסרבת להרחיב.

חווית משבר?

"התפרקתי וכאבתי, אבל המשכתי להגיע לעבודה. לא סיפרתי לאף אחד מה אני עוברת. לא רציתי שידעו שיש לי עניינים אישיים ויחשבו שאולי הם פוגעים בתפקוד שלי. כשהבת שלי נפטרה, אנשי המחלקה עדכנו את אריה, הוא היה המום. הוא לא ידע על הבעיה הרפואית של הבת, ולא האמין שהתמודדתי איתה לבד."

שניכם הייתם בתקופה של שבר

"נכון. אריה התחיל לגשש, לראות אם הוא מעניין אותי. הוא טוען שלא הבנתי אף רמז והמשכתי לראות בו מנהל. הוא נתן לי תפקיד שחייב אותי לדווח לו, אבל לא הבנתי שהוא גם מתעניין בי אישית. יום אחד הוא הציע לי טרמפ הביתה, אבל אני הזמנתי שתי חברות מהמחלקה שייסעו איתנו. אחרי שהן ירדו הוא שאל אם אני יכולה לשקול זוגיות איתו וביקש שלא אשיב מייד, אלא אחשוב על כך כמה ימים."

מה חשבת אז?

"החלטתי להציג אותו בפני ההורים שלי. אבא שלי היה איש נהדר ואינטליגנטי, רוקח מצליח, שהייתה לו טביעת עין מצוינת לאנשים. כשאריה הגיע אלינו

הם נראים כמו הפכים, אבל ההרמוניה ביניהם מושלמת. היא תמירה, כהת תלתלים עם הופעה ברבורית, דברנית ופתוחה, ילידת עיראק, והוא רחב ומוצק, בהיר עיניים, שקט וצנוע, מדבר במשפטים קצרים, והעיניים שלו אומרות הכול. יליד פולין.

אביבה ואריה פאר הצטרפו לפני שמונה חודשים לבית עד 120 שבהוד השרון. "זה מהלך שאנשים חושבים עליו לפעמים במשך שנים," אומרת אביבה, "אנחנו החלטנו על הצעד הזה תוך חודשיים. גרנו בשכונת מרום נווה שברמת גן, הדירה שלנו השקיפה לפארק, והייתה לנו פינת אוכל ענקית. ידידה שלנו שגרה כאן בבית המליצה, רציתי להקל על אריה שטיפל בכל הבירוקרטיה שלנו."

על קירות דירתם המוארת תלויות יצירות אומנות ייחודיות, עבודות יד של אריה – שתי תמונות מרשימות שמורכבות ממסמרים שנעוצים בצורות גאומטריות ועבודות של חיתוך בעץ בגווני חמים. הדייקנות בעבודות מרשימה מאוד. "אריה מדויק בכל דבר שהוא עושה," מציינת אביבה. היא הכירה אותו כראש מחלקת השכר בבנק לאומי. לאחר שבעלה של אביבה נפטר במפתיע ממחלה, כשהייתה בת שלושים ושתיים ואימא לשני ילדים קטנים, היא הצטרפה כפקידה למדור השכר של הבנק. "אריה היה בוס תובעני," מספרת אביבה, "אבל את כל מה שהוא דרש מהעובדים, הוא גם דרש מעצמו. הוא פעל לפי סטנדרטים גבוהים מאוד של חריצות, אכפתיות ומקצועיות, הוא סחף את כולנו וגרם לנו להשקיע בעבודה. המחלקה הייתה מאוישת בעיקר מאנשים צעירים, סטודנטים שסיימו צבא, הבנק היה מקום העבודה הראשון שלהם. כולם סביבי התאהבו והתחננו. ספרתי את כל החתונות של חברי המחלקה שאליהן הוזמנתי, היו כעשר חתונות בשנה. אמרתי לאמא שלי שאני כל הזמן חוגגת עם האחרים את ההתחלה של החיים שלהם, אבל החיים שלי הסתיימו."

ומה אימא שלך השיבה?

"אימא אמרה בעיראקית, 'בינתי, את אף פעם לא יודעת מה הגורל יזמן לך. החיים יכולים להפתיע ושוב להשתנות.' לא הבנתי איך, "אני כל היום בעבודה או עם הילדים," אמרתי, "האדם היחיד בעבודה שלי שיותר מבוגר ממני נשוי עם שני ילדים. אין לי איפה להכיר."

האדם הנשוי עם שני ילדים היה אריה. אחרי עשרים ושתיים שנות נישואים, הזוגיות שלו התפרקה, והוא התגרש. באותו זמן התרחש אסון בחייה של אביבה,

”אני שרה במקהלה ומשתתפת במפגשי כתיבה יוצרת וציור. אנחנו מרגישים שאנחנו חיים בתוך קהילה. שני ההורים שלי האריכו ימים והגיעו צלולים לגיל מבוגר. אבא הגיע לגיל מאה ונראה עשרים שנה צעיר מגילו, ואימא פתרה בגיל תשעים וחמש סודוקו, אז אם החיים ארוכים, כדאי להעביר אותם בטוב

“השחרור אמר לו שר בכיר, שהיה תלוי בטיפולים של אב המשפחה, ”המצב פה עומד להיות רע מאוד ליהודים. אל תפקק ואל תתמהמה. פשוט תעזבו הכי מהר שאתם יכולים, כי יאסרו פה יהודים.”

מה את זוכרת מהמעבר מעיראק לישראל?
”עזבנו וילה של ארבע קומות עם סוכנת בית ומשרתים והגענו למעברה בישראל. היינו שלוש בנות ואח, אני הייתי הבכורה. כולנו קיבלנו משפחות מאמצות לכמה חודשים כשהגענו לארץ כדי להקל על הוריי את הקליטה. אני הועברתי לקיבוץ יד מרדכי, שם כבר הבנתי מה עלי לעשות כדי להתערות בארץ.”

כיום, בבית עד 120, הם מארחים את בני המשפחה שמגיעים לבקר ונהנים מהפעילויות שהבית מציע. שניהם שוחים בבריכה, אריה הוא שחיין מקצועי, יש לו שלושים מדליות על צליחת הכינרת. הם שומעים הרצאות על אקטואליה, טבע, מוזיקה, מסעות בעולם ונהנים מהופעות תרבות.

”אני בחוג התעמלות לחיזוק צפיפות העצם, שרה במקהלה ומשתתפת במפגשי כתיבה יוצרת וציור. אנחנו מרגישים שאנחנו חיים בתוך קהילה, ”אומרת אביבה, ”נוח לנו כאן. אם משהו מתקלקל, יש מי שיתקן, אנחנו גם לא צריכים לדאוג לניקיון ולביטוח לעזרת. שני ההורים שלי האריכו ימים והגיעו צלולים לגיל מבוגר. אבא הגיע לגיל מאה ונראה עשרים שנה צעיר מגילו, ואימא פתרה בגיל תשעים וחמש סודוקו, אז אם החיים ארוכים, כדאי להעביר אותם בטוב.”

הביתה הוא פגש את הוריי ואת הבן שלי. אבא שלי אמר שאריה אדם יוצא דופן עם עיניים טובות, מצפוני ואחראי. הכול נכון. גם אימא הייתה בעד. במשך שנים היא שמעה ממני סיפורים על כמה הוא צנוע וחכם. שמחתי גם שהבן שלי פירגן לזוגיות החדשה. הילד היה רק בן תשע, אבל הסכים כדי שלאימא יהיה טוב.”

אריה, בדיעבד הייתה לך טביעת עין טובה לגבי אשתך השנייה?

”בהחלט. יש כאלה שהן מקסימות, נעימות ורגועות בעבודה, אבל קלפטע בבית. לגבי אביבה, הימתי שזה לא המצב וצדקתי, ”הוא מחייך, ”זכיתי ברעה מקסימה. אני מאחל לכל הזוגות לחיות כמונו.” אביבה מסכימה ומוסיפה, ”חבל לנו על כל יום שחולף, מאוד נעים לנו ביחד.”

לאחר שהם נישאו הועברה אביבה למחלקה אחרת בבנק כדי שלא תעבוד עם הבוס שנהיה בעלה. השניים עבדו בבנק עד לפרישה. את שנות הפנסיה שלהם הם העבירו בטיולי שיט רבים בעולם, בשיט נהרות ברוסיה, באירופה ועוד.

הפרק הנינוח הזה בחיים הגיע אחרי תלאות לא פשוטות. אריה נולד בפולין. הוא התייתם מאימו בגיל צעיר, וכשאביו טס לארגנטינה כדי למצוא פרנסה, אריה הקטן וארבעת אחיו הועברו לבית יתומים. ב-1939 בעקבות הפלישה הסובייטית לפולין סופח האזור שבו גדל לבלארוס, ואריה גדל במשטר קומוניסטי. המצב נהיה קשה עוד יותר במלחמת העולם השנייה, אריה איבד שני אחים – אחותו נשרפה עם משפחתה בבית כנסת, ואחיו נפל בקרב. כשנחתם ההסכם בין פולין לברית המועצות, שכלל חילופי אזרחים ואפשר למי שנולד על אדמת פולין לחזור למולדתו, ניצל אריה את ההזדמנות והשיג בפולין, לו ולאשתו, היתרי עלייה לישראל.

מה קרה לאחר שעליתם?

”קיבלנו דירת שיכון באשקלון, אחר כך עברנו לשכונת מורשה שברמת השרון, שהייתה מקום מאוד קשה ולא התאים לחיי משפחה, ולכן קנינו דירה בהרצליה. ברוסיה עבדתי בדפוס, ולכן התקבלתי לעבוד בדפוס הארץ. היה לי שם חבר שחשב שאני מבזבז את עצמי. הוא אמר, 'דפוס זה לא בשבילך. לך תלמד הנהלת חשבונות.' אחרי שהוסמכתי התקבלתי לבנק. באותן שנים, אחרי כמה חודשים, אפשר היה לקבל קביעות.”

המשפחה של אביבה גרה בבית גדול ומפואר בבסרה שבעיראק. אביה היה רוקח מבוקש, שהעניק טיפולים רפואיים והכין תרופות לבכירי הממשל. אחרי מלחמת

אף אחד לא יגיד לי, "תהיי יפה ותשתקי"

היא הייתה דוגמנית מצליחה שהקימה את תנועת ה'פרו אייג'ינג', המקבלת בברכה את סימני הגיל, מתנגדת נחרצות לבוטוקס, לטיפולים ולניתוחים המשנים את הפנים. החזון שלה הוא שהתנועה שהקימה תסחוף את העולם. בסוכנות הדוגמנות שהיא מנהלת מדגמנות נשים בנות חמישים ומעלה שלא עברו ניתוחים והזרקות. היא מאמינה שעלינו לקבל את הגיל באהבה, שהכול מתחיל באהבה לעצמנו. זהו סיפורה של סמדר גנזי.

” רציתי לעבוד לעיר הגדולה ולהצליח בה. ארזתי את חיי בפולקסווגן החבוטה שלי ושכרתי דירה בתל אביב. התחלתי לדגמן, ודי מהר הייתה לי הצלחה מטאורית. הייתי דוגמנית הבית של דורין פרנקפורט, גוטקס לקחו אותי לתצוגת בגדי ים, אלה היו שנים מלאות בעשייה ומאוד עוצמתיות “

איך התקדמה הקריירה החדשה?

”שרה למדה אותי איך ללכת על מסלול וחיברה אותי למארגן תצוגות אופנה, למיכה שטרייף. הוא הזמין אותי לדגמן בתצוגת אופנה, והשאר היסטוריה. התחלתי לדגמן בתצוגות באזור הצפון, והייתי מבוקשת ומצליחה. אחרי שנתיים הגעתי למסקנה שהצפון קטן עליי, רציתי לעבור לעיר הגדולה ולהצליח בה. ארזתי את חיי בפולקסווגן החבוטה שלי ושכרתי דירה בתל אביב.”

איך היה המעבר?

”התחלתי לדגמן, ודי מהר הייתה לי הצלחה מטאורית. הייתי דוגמנית הבית של דורין פרנקפורט, היא לקחה אותי פעמיים בשנה ללונדון, לתערוכה שבה דיגמנתי

סמדר גנזי שתחגוג השנה שישים מקבלת בברכה ובשמחה את הגיל. את המקום שבו נולדה וגדלה, קריית מוצקין, היא מגדירה כגן עדן. ”הקריות היו מקום קטן וחמים, כמו בשיר של אהוד מנור 'ימי בנימינה', אני רוצה לחזור לימים הכי יפים שלי, הימים היחפים של בנימינה, כן, אני זוכר, הכול זרם לאט, השמש לא מיהר, אנשים אמרו שלום, חבר היה חבר. זו הייתה תקופה נפלאה של חברה על הדשא, נסענו באופניים לחוף הים שבקריית חיים. עד היום אני רואה בקריות בית, למרות שאני גרה בתל אביב כבר ארבע עשורים.”

איך התחיל המסלול שלך?

”בילדות ובנעורים ומאז שאני זוכרת את עצמי עסקתי בהתעמלות קרקע, בהתעמלות מכשירים ובמחול, החלום שלי היה להיות מורה לחינוך גופני. כשהגיוס התקרב החלטתי להיות עתודאית בווינגייט, למדתי הוראת חינוך גופני. אחרי הלימודים, כשמלאו לי עשרים ואחת, התגייסתי כמד”סית לחייל האוויר, שרתי ברמת דוד.”

איך הגעת לדוגמנות?

”אחרי הצבא עברתי לגור בחיפה והתחלתי ללמד מחול, ג'ז ומודרני. לימדתי נשים מבוגרות תנועה ומחול וגם שחייה, והגשמת את החלום שלי, הייתי מורה. יום אחד יצאתי עם חברים לפאב בכרמל, שם הכרתי את שרה שגובהה היה מטר ושמונים, היה לה שער ארוך, היא הייתה מרשימה, דוגמנית. היא שאלה אותי, 'את לא רוצה להיות דוגמנית?' ואני עניתי לה שלא חשבתי על זה, אני מורה ואוהבת את המקצוע אבל גם ספורטאית, ובשביל הספורט אני רוצה לדגמן פעם אחת בתצוגת אופנה כדי שיהיה לי מה לספר לנכדים.”

את הבגדים שעיצבה. גוטקס לקחו אותי לתצוגת בגדי ים, הופעתי בתצוגות אופנה ברוסיה, שבהן הצגנו את האופנה ישראלית. אלה היו שנים מלאות בעשייה ומאוד עוצמתיות."

בחרת ללמוד משחק, מה לקחת איתך מהתקופה הזו?
 "כשהייתי בת עשרים ושמונה נמאס לי מדוגמנות. גדלתי על הנרטיב של 'תהיי יפה ותשתקי', נמאס לי לשתוק, אבל רציתי להישאר על הבמה. בחרתי ללמוד משחק בסטודיו של יורם לוינשטיין. אחרי הלימודים שיחקתי בכמה הצגות ובסרטי סטודנטים, אבל החלטתי שאני לא רוצה לעשות את זה יותר, לא אהבתי שהקריירה שלי תלויה באודישנים, ולא התאים לי לחכות לתשובות. חיפשתי את הצעד הבא."

איך הגעת להפקת תצוגות אופנה?
 "עשיתי חישוב מסלול מחדש ופעלתי בכמה כיוונים. הייתי סטייליסטית, מאפרת, ואז הציעו להפיק את תצוגת סוף השנה בשנקר, לבוגרי המחלקה. התאהבתי בתחום הזה, הרגשתי שזה המקום המדויק לי. התחלתי קריירה שנמשכת כבר שלושים וחמש שנה כמפיקת תצוגות אופנה. בחרתי בשם 'אקסטרווגנז', שמלווה אותי עד היום."

מה השתנה מאז בעולם האופנה?
 "בשנות השמונים אידאל היופי היה שונה מזה של היום, לדוגמה ברוק שילדס. הנשים לא היו רזות מאוד, והמראה הנחשק היה חיוני, בריא וטבעי, בלי ריטושים ונאמן למקור. בשנות התשעים אידאל היופי השתנה, קייט מוס עם ה'הרואין שיק' הידוע שלה הכתיבו את השינויים. המידות התכווצו, מי שהייתה רזה באופן קיצוני נחשבה ליפה. השאיפה הייתה למידה שלושים ושש, ואלה שהיו במידה ארבעים כבר לא יכלו לדגמן."

איך השפיע מודל היופי החדש?
 "כשאידיאל היופי שינה צורה הוא השפיע על כל דימוי הגוף. התחילה תופעה של הפרעות אכילה, שאיפה לרזון קיצוני, תקופה של ריטושים, עידן הפוטושופ. צילומים טופלו, התחילו להצר היקפים, להאריך צוואר, להחליק קמטים, יצרו מודל יופי בלתי אפשרי. כשהרשתות החברתיות נכנסו לתמונה הן הורידו לנשים את הביטחון העצמי ואת תחושת הערך, גרמו לתופעת האנורקסיה ולעידן הניתוחים. הגענו למצב ששנים מרטשות את עצמן באמצעות מזרקים וסכינים."

מהי התפיסה שלך?
 "אני מאמינה בהתבגרות טבעית, אני לא מפחדת מהקמטים, משינוי הצורה שההתבגרות מביאה. אני אחת מהיחידות הפועלת בתחום האופנה שמתנגדות בכל דרך לשיפוץ הפנים."

מה את אומרת לנשים הנלחמות בהתבגרות, שעושות הכול כדי להיאחז בנעורים?
 "סימני הגיל הם לא פגמים שאנחנו צריכות לתקן, אלא

צילום: יואל יואל

קסמים שאנחנו יכולות לגלות. אני אומרת לנשים מבוגרות לא לשתף פעולה עם גילנות ולא להאמין לשקר הזה, שככל שהגיל שלנו עולה הערך שלנו יורד. אנחנו צריכות לחשוב על הבנות והנכדות שלנו, איזו דוגמה אנחנו נותנות להן? הבת שלי בת עשרים ושמונה, התפקיד שלי כאימא הוא להיות לה למודל לחיקוי בדרך שאני בוחרת להתבגר. אני מקבלת בשמחה את ההתבגרות, מראה לה שקמטים זה בסדר, אין צורך לתקן אותם, זה לא קלקול."

מה עומד מאחורי תנועת ה'פרו אייג'ינג'?
 "ההבנה הזו גרמה לי להרים את נס המרד. הקמתי תנועה שנקראת 'פרו אייג'ינג', המתנגדת לתעשיית האנטי אייג'ינג שמטיפה לשיפוץ הגוף והפנים. אנחנו צריכות להרפות ממה שאי אפשר להיאחז בו, בנעורים ובעור המתוח, לא להפוך את המלחמה שלנו בטבע לסבל איך-סופי."

במה שונה סוכנות הדוגמנות שלך מסוכנויות אחרות?
 "הסוכנות שלי נקראת 'פרו אייג'ינג מודלס', יש בה רק דוגמניות שעברו את גיל חמישים וששפנים שלהן לא נגעו מזרק או סכין, שהן טבעיות לגמרי. הן מופיעות בתצוגות, במגזינים, בפרסומים. היום דוגמנית מהסוכנות שלי מצטלמת למותג 'רעומה', בשבוע שעבר דוגמנית אחרת הצטלמה לפרסומת לרכב, יש לסוכנות

ביקוש גדול, ועוד ידנו נטויה."

מה המסר שלך לנשים?
 "אנחנו באות לעשות שינוי, אנחנו מובילות מהפכה, משנות את העולם ברגע זה ממש. אני מזמינה נשים לחשוב מה הסיבה האמיתית להתמכרות שלהן למזרק ולסכין. למי אנחנו עושות את זה ובעבור איזה מבט? הגבר? החברות שלנו? הרחוב? אולי זה המבט הביקורתי שלנו כשאנחנו מתבוננות בראי? המסר שלי הוא לא לצעוד כעיוורות בנתיב המוביל להזרקות ולסכינים, בשום אופן לא למחוק את הבעות הפנים. מה שהכי עצוב בעיניי הוא שכל הפרוצדורות הפולשניות לא גורמות לנו להראות צעירות יותר אלא כמבוגרות שמנסות להיראות צעירות, וזה עצוב למין הנשי."

איזו עצה יש לך לנשים בעשור השביעי והשמיני לחייהן?
 "למצוא משמעות, להתנדב, לפעול למען האחר. מה שיגרום לנו לאושר הוא שנביא ערך לעולם, וכשמחפשים – מוצאים. חשוב להקפיד על תזונה מאוזנת, פעילות גופנית קבועה ומסודרת, לפחות שלוש פעמים בשבוע. יש ספר נפלא שנקרא 'בזכות ההזדקנות', כתבה אותו ד"ר כרמל שלו, מובילת תנועת 'חכמת ההזדקנות'. זה ספר נפלא, ואני ממליצה מאוד לקרוא אותו, הוא עושה טוב על הנשמה."

צילום: מירי דוידוביץ

מדומניה בגאווה

למרות היסוסיו של בעלה, מרים מרקוביץ' הייתה זו שהחליטה. לאחר שבחנה כמה בתי דיור מוגן, היא בחרה בבית עד 120 שבראשון לציון מאחר שהבינה שדקן בו תרגיש ביטחון ויהיו לה חיי חברה ועניין. היום היא מאושרת בבחירתה ואומרת, "זה כמו טיול עם חברים שלא נגמר."

גם יוצאים לטיולים. מיכאל עבד כמנהל עבודה בתדיראן, והיום הוא יוצא בבקרים לעבודה בעיתון הארץ. הוא גם אוהב לעשות הליכות על החוף. שנינו יותר רגועים כאן, כי כל ענייני הבישולים והניקיון ירדו מאיתנו, גם האדמיניסטרציה והחשבונות."

החיוך של מרים כמעט לא יורד מהפנים שלה, היא מייחסת את האופטימיות והכוח גם לשורשיה הרומניים. מרים גאה במוצא שלה, וטסה במשך השנים עם המשפחה לבוקרשט כדי להראות לילדים איפה גדלה עד גיל שש-עשרה. "יוצאי רומניה עיצבו בישראל את תחומי התרבות והתעשייה", היא אומרת בסיפוק. "האחים סמי ויולי עופר הם יוצאי רומניה, וכך גם פרופסור קמיל פוקס, הסטטיסטיקאי שלמד איתי בכיתה, והשחקנית ליה קינג. אנחנו גם מכירים את המשפחה של איש הטלוויזיה דני קושמרו, שגם היא יוצאת רומניה, ואת ננסי ברנדיס ורבים אחרים."

אלו זיכרונות יש לך מהילדות ברומניה?

"התרבות לא הייתה מותרות בבוקרשט, ומחירי הכרטיסים לאופרה ולתיאטרון היו נגישים לכולם. רק כדי לסבר את האוזן, כרטיס לסרט עלה כמו חצי כיכר לחם. אני זוכרת שנחשפנו לאומנויות הבמה כבר מכיתה א, כשלקחו אותנו מבית הספר ליציע האופרה כדבר שבשגרה. הייתה לי ילדות מאושרת. גרנו בדירה שיצאה לחצר פנימית, והיו עוד שלוש משפחות שהבתים שלהם פנו לאותה חצר. הם היו נוצרים ואנחנו יהודים, אבל היה בינינו כבוד הדדי. בחגים שלנו הם לא היו מנקים ולהפך. הייתי הילדה היהודייה היחידה בכיתה, אבל לא סבלתי מאנטישמיות. בתקופת הקומוניזם גם לעונד צלב היה אסור, כי רצו שכולם יהיו אותו הדבר. אחרי מלחמת העולם השנייה הרוסים הוציאו מהמדינה הרבה משאבים לאומיים, כי הרומנים היו חייבים להם. היה מחסור בנפט, והיה קשה להשיג אוכל. אני זוכרת שהייתי מחליפה במכולת בקבוקים כדי לקבל לחמנייה, ואז שואלת את אימא שלי עם מה לאכול את הלחמנייה, והיא הייתה עונה לי בחיוך: 'עם הפה'. ההורים שלי פחדו מהשלטון הקומוניסטי. הם חששו שיאשימו אותם בכל מיני דברים, ולא רצו שאתחתן עם גוי. גם לשמור על מנהגי הדת היה

מרים מרקוביץ' בת השבעים ושש הייתה צריכה לשכנע את בעלה, מיכאל, שלהיכנס לבית עד 120 שבראשון לציון זה הצעד הנכון והמתאים להם. "אנחנו מהצעירים פה", היא מודה, "אבל בגלל ענייני בריאות, הרגשתי שבשבילי יהיה בטוח יותר להיות בדיור מוגן. בעלי הרגיש שזה מוקדם מדי, הוא לא רצה לעבור ופחד שכל היום יראה אנשים מבוגרים, אבל עם הטיעון הרפואי ותחושת הביטחון שאני צריכה הוא לא התווכח. היו לי עוד סיבות לקדם את המעבר."

מה היו הסיבות הנוספות?

"כשחשבתי על שנינו, זוג שנמצא חמישים ושלוש שנים ביחד, לא בפרק ב או ג אלא ממש בפרק א... אנחנו כבר בפנסיה, הילדים מחוץ לבית, נמצאים זה עם זה כל היום, היה נראה לי שזה מאתגר לזוגיות. גם הקשר עם החברים שלנו נהפך ליותר טלפוני. פתאום לחברים צרות בעיות בריאות, הם נוהגים פחות או לא רוצים לנסוע בשעות הערב, ומתחילות אצלם הגבלות מכל מיני סוגים. במשך חצי שנה חיפשתי את המקום שמתאים לנו. לא רציתי קומפלקס גדול מדי של כמה בניינים, רציתי מבנה אחד שהכול קיים בו. לא מאות דיירים, אלא כמות דיירים סבירה, שמאפשרת קרבה והיכרות. היו מקומות שלנתי בהם יומיים-שלושה כדי להתרשם. מיכאל היסס יותר ממני, הבטחתי לו שאנחנו נכנסים לכאן לתקופת ניסיון, ושבשלב הראשון לא נשכיר את הדירה שלנו. ההדרגתיות הזו הקלה עליו את ההחלטה."

ואז עברתם לכאן. איך היה השינוי?

"בדיוק כמו שחשבתי. מבחינה חברתית ומבחינת התוכן השתדרגנו. אנחנו מעט חודשים פה, אבל כבר התחברנו לכמה זוגות נוספים. אנחנו יושבים איתם כל יום אחרי ארוחת הערב לקפה ועוגה, מדברים ומתעדכנים. זה נעים להיות מוקפים באנשים, זה כמו טיול עם חברים שלא נגמר. מבחינת עניין ופעילות, אני משתתפת בהרבה חוגים ואירועים: טאי צ'י, התעמלות בריאותית, פלדנקרייז שתמיד עשיתי. לחדר הכושר אני לא מספיקה להגיע. אני מאוד אוהבת את ההרצאות על היסטוריה, ואנחנו

בארה"ב. חיינו בצניעות. קנינו ריהוט לסלון פעם אחת, והוא שירת אותנו עשרים וחמש שנה, וכולם אהבו לבוא אלינו. לא חידשנו את עיצוב הבית כל כמה שנים, אבל אנחנו אוהבים אנשים ושמחים לארח, וזה מה שחשוב. בעלי תמיד אומר שאני מקבלת אורחים כאילו חיכיתי להם כל חיי, היא אומרת בחיך.

מרים ומיכאל הם הורים לשניים: הבן הוא מהנדס תעשייה ומתגורר עם משפחתו בחיפה, והבת למדה הנדסת תעשייה וניהול ועובדת כקניינית של מפעלי היי-טק. "יש להם את העומס שלהם והחיים והעניינים שלהם, אומרת מרים, "הם כבר כבני חמישים, ופה יש ילד שמתגייס ושם ענייני בריאות. אני שמחה שמיכאל ואני לא נופלים למעמסה עליהם."

ממה את נהנית בשלב הזה של החיים?

"אני אוהבת לרקוד. תמיד אהבתי לרקוד עד שנגמר לי האוויר, ופה יש ערבי ריקודים. אני לא מבשלת, לא עושה קניות ולא מנקה, לא פלא שאני רואה כאן, בבית, אנשים שתוחלת החיים שלהם נמשכת עוד ועוד."

את הלימודים היא השתלבה ב-IBM, שהייתה אחת מהחברות העולמיות הראשונות מבין חברות טכנולוגיות המידע שפתחו סניף בישראל. "היינו עושים חורים בנייר, מתארת מרים את השנים הראשונות של כניסת המחשוב לתעשייה, כששורות התכנות נכתבו בכרטיסיות ניקוב מיוחדות. "בהמשך עברתי לחברת כור תעשיות. התקדמתי ולמדתי להפעיל מחשבים, ובמהלך השנים עבדתי גם בחברת סולל בונה. התפקיד האחרון, שממנו יצאתי לפנסיה, היה במאגדת המחשוב של קופת חולים מאוחדת. עבדתי כארבעים וארבע שנים, וכשהייתי בת שישים ואחת יצאתי לפנסיה."

מה את יכולה לספר על ההבדל בין תרבות העבודה של השנים האלה לחברות של היום?

"עבדנו קשה, אבל נראה שעם המשכורות שהרווחנו אז יכולנו להסתדר. הדור שלי לא ישב בבתי קפה. התחלנו מאפס ואפילו מתחת לאפס כי תמכנו גם בהורים וידענו לחסוך. האהבה שלנו היא לטיולים בחו"ל. כל שנה חסכנו כסף או לקחנו הלוואה מהבנק, ואז יצאנו במסגרת משפחתית או זוגית לטיול טוב, ששימח אותנו כל השנה עד לטיול הבא. יצאנו לטיולים נהדרים בסין, בתאילנד,

”הדור שלי לא ישב בבתי קפה. התחלנו מאפס ואפילו מתחת לאפס כי תמכנו גם בהורים. חיינו בצניעות. קנינו ריהוט לסלון פעם אחת, והוא שירת אותנו עשרים וחמש שנה, וכולם אהבו לבוא אלינו. אנחנו אוהבים אנשים ושמחים לארח, וזה מה שחשוב. בעלי תמיד אומר חיכיתי להם כל חיי”

קשה, ההורים נסעו למרחקים, לג'וינט, כדי להשיג מצות, ולכן החליטו שעולים לישראל. כשהייתי בת שש-עשרה עלינו לארץ, ובשבילי זה היה נורא ואיום. זה גיל בעייתי מאוד להתנתק ולהגיע למדינה חדשה."

מה את זוכרת מהשלב הזה בחיים?

"שהשארתי הרבה חברים מאחור. השפה העברית לא הייתה דומה לשום דבר שהכרתי. ברומניה למדתי בצרפתית, בגרמנית וברוסית, אם העברית הייתה דומה יותר לאידיש, היה לי יותר קל. היו לי חלומות לעתיד, רציתי ללמוד אסטרונומיה. בתיכון ברומניה כבר התחלתי ללמוד קורסים בנושא, אבל כשעלינו לארץ ההורים שלי חלו, אולי מהקושי של המעבר. לא הייתה לי ברירה, התחלתי לעבוד כפועלת בבית חרושת סלילים. לימדו אותי לעבוד על מכונת תפירה, ולאט-לאט למדתי עברית."

מרים הגיעה לישראל עם בני משפחתה, שעלו בעקבות המשפחה של אביה, שעלתה גם כן לארץ. הם חיו בשכונת ג'סי כהן בחולון, שם היא הכירה את מיכאל, גם הוא יליד בוקרשט, שלמד טכנאות אלקטרוניקה. כשהייתה בת עשרים ושתיים הם נישאו, ומרים למדה מחשוב. כשסיימה

איך שגלגל מסתובב

סיפורה של אליאן מנקס

אימא של אילאן שרדה את השואה, אך הוריה נספו בה, והיא גדלה אצל דודתה. כשאחותה נהרגה נסגר המעגל, והיא אימצה את אחייניתיה, לימדה את בתה מהי המשמעות האמיתית של נתינה וחמלה. היום מקווה אליאן, כאחראית על התעסוקה במחלקה הסיעודית, שגם היא מעניקה לדיירים חסד ואהבה, שכן היא רואה בעבודתה שליחות וייעוד.

במה זה התבטא?

"התביישתי שאימא שלי נוהגת ברכב וביקשתי ממנה להחנות הרחק מבית הספר כשהגיעה לאסוף אותי. ישנה תמונה שזכורה לי היטב: כשהיינו בבלגיה סיפרו שביום כיפור בישראל הכול דומם, לא כמו בחו"ל. לאחר שהגענו ארצה, ביום כיפור 1973, התאכזבתי לראות פעילות ערה של רכבים, חיילים ברחובות, ולשמוע רדיו הבוקע מהדירות. בדיעבד הבנתי שפרצה מלחמה וכיפור של שנת 73 אינו מאפיין את הדממה שהובטחה לי. עם השנים הבנתי שהחלטה לעלות לישראל הייתה החלטה הכי טובה שקיבלו הוריי, בעצם ההחלטה השנייה הכי טובה."

מה הייתה ההחלטה הראשונה?

"לאימא שלי הייתה אחות. כשהייתי כבת שלוש הדודה שלי ובעלה נסעו לחופשה בספרד, הם נקלעו לתאונת דרכים ונהרגו. הוריי החליטו לאמץ את בנות דודתי. עד לאותו רגע הייתי בת בכורה עם אח קטן, בן שנה, ובן לילה נוספו למשפחה שתי בנות הגדולות ממני. הבכורה אולי נלקחה ממני אבל הרווחתי בגדול, הן אחיות שלי לכל דבר, אנחנו עוזרות זו לזו בכל סיטואציה. במעשה הזה אימא שלי סגרה מעגל, מאחר שבשואה היא איבדה את כל משפחתה והיא ואחיה גדלו אצל דודתה, כשקרה האסון לא היה לה אפילו צל של ספק שעליה לגדל את אחייניה. המשפחה גדלה, וכולנו נהיינו יחידה משפחתית אחת. למדתי מה זו נתינה, אהבה ומסירות. אני חושבת

אילאן נולדה בסתיו 1964 בבלגיה, להורים ניצולי שואה. האב יליד צרפת, והאם ילידת צ'כוסלובקיה, שניהם שרדו את התופת כילדים והוחבאו אצל משפחות נוצריות. את ילדותה בבלגיה היא מתארת במילים חמות, היא גדלה בנוחות, בבית גדול ומרווח, למדה בבית ספר חרדי, מוקפת בחברות.

מדוע עליתם לישראל?

"אבי עבד בענף היהלומים. הוא ושותפו נפגשו עם שר המסחר והתעשייה הישראלי דאז, שרצה מאוד לפתח את תחום היהלומים בארץ. השר ביקש מהם שיעברו לגור בישראל כדי שהם יעניקו מהניסיון והידע שלהם לענף ולביסוסו. אבי ושותפו הסכימו, הם ראו בזה אתגר, ובגיל שמונה עברתי לארץ זרה בלי שאדע אפילו מילה אחת בעברית."

איך הייתה הקליטה?

"הקליטה לא הייתה פשוטה. נדרש ממני לשנות את אורח חיי, לעבור למקום חדש עם מנטליות שונה. הגעתי כילדה זרה, הלבושה באופן שונה, לכיתה מגובשת. לא אחת סירבתי לעלות להסעה של בית הספר, והנהג היה קורע אותי מידיה של אימי. היינו דתיים, אבל אורח החיים בבלגיה היה הרבה יותר מודרני. צפינו בטלוויזיה, אימא שלי נהגה ברכב, וכאן הכול היה שונה, הייתי צריכה להסתגל להבדלים."

”אני ברת מזל שנפלה בחיקי הזכות להתפרנס מעבודה שאני מאושרת ופורחת בה. אני אוהבת את תפקידי כאחראית על התעסוקה במחלקה הסיעודית, זוהי עבודה מבורכת, הממלאת את חיי במשמעות ועניין. אני אדם די מופנם, ומי שיראה אותי מהצד לא יאמין כמה אנרגיה וביטחון העבודה הזו מקנה לי. אני שרה, רוקדת, מדברת בביטחון ובקול צלול, בשונה מחיי האחרים

”מסייעת בעצה, במילה חמה, משלימה פערי ידע על הקמת המדינה, ההיסטוריה והתרבות, ולעיתים גם מקבלת עצות טובות מניסיון חייהם.”

במה את עוסקת בשעות הפנאי?

”יש לי ידיים טובות לעבודות אומנות. בכל שנה אני מעשירה את עולמי בקורסים שונים, כמו תפירה ועיצוב רהיטים מקרטון, ולאחרונה אף התחלתי ללמוד לנגן באקורדיון.”

את שלמה עם ההחלטה לגור בישראל?

”הגעתי לישראל לאור ההחלטה העסקית של הוריי, אבל בכל שיחה עם הדיירים מתחזקת בי ההכרה שזה המקום היחיד עלי אדמות שנועד ליהודים.”

את אדם שמח?

”אבא תמיד אמר לי שזו מצווה גדולה להיות בשמחה תמיד, ובכל יום אני משתדלת לקיים את צוואתו, לא להפסיק לשמוח ולשמח, גם ביום מעונן.”

שהסיטואציה הזו פיתחה את היכולת שלי להכיל, להתגייס לטובת האחר. זה לא מקרה שאני כל כך אוהבת לעבוד עם בני הגיל השלישי.”

מה קרה אחרי שסיימת את לימודיך?

”אחרי שסיימתי תיכון עשיתי שירות לאומי ואחר כך יצאתי לעבוד. היה לי פרק נוסף בחו"ל, כצפוי, בעסקי היהלומים. לא היו לי חלומות גדולים על קריירה, רציתי לבנות קן משפחתי חם ואוהב, וכיאה לדתייה נישאתי בשידוך.”

ספרי לנו על משפחתך

”אנחנו נשואים למעלה משלושים שנה. במרוצת השנים נולדו לנו שלושה ילדים, שניים מהם שומרים על אורח חיים דתי, בני הצעיר חזר בשאלה. ברור שהייתי שמחה אם הוא היה נשאר דתי, אבל כאם, האושר של הילדים הוא הדבר החשוב ביותר. כשטוב לו – טוב לי. אני גאה בהצלחתו, כמו מ"פ בצנחנים.”

כשאנחנו עוברות לדבר על עבודתה בעד 120, הטון שלה משתנה, עיניה נפקחות לרווחה, והחיוך שעל פניה מבהיר מעל לכל ספק שמבחינתה זוהי שליחות.

מתי הגעת לבית שבהוד השרון?

”הגעתי לבית עד 120 שבהוד השרון לפני כעשור. אני ברת מזל שנפלה בחיקי הזכות להתפרנס מעבודה שאני מאושרת ופורחת בה. אני אוהבת את תפקידי כאחראית על התעסוקה במחלקה הסיעודית, זוהי עבודה מבורכת, הממלאת את חיי במשמעות ועניין.”

מה את עושה בתפקידיך?

”אני אחראית על הפעילות של דיירי המחלקה הסיעודית בשעות הבוקר. חוץ מהפעילות המגוונת והקבוצתית שאנחנו מקיימים, אני עושה עם הדיירים עבודות יד מגוונות, מעבירה שיעורים, משוחחת איתם על נושאים שונים ומפעילה אותם בתנועה. אני רואה בשיחות שלי עם הדיירים את החלק הכי חשוב בתפקידי. מדובר בשעות ארוכות של הקשבה לאנשים, ששום סופרלטיב לא יכול להגדיר את ההערכה והכבוד שאני רוחשת לפועלם.”

איזו אליאן פוגשים בעבודה?

”אני אדם די מופנם, ומי שיראה אותי מהצד לא יאמין כמה אנרגיה וביטחון העבודה הזו מקנה לי. אני שרה, רוקדת, מדברת בביטחון ובקול צלול, בשונה מחיי האחרים. אני שומעת על הקשיים והשמחות, הילדים, הנכדים והנינים,

A photograph of a woman with long brown hair smiling warmly while hugging a pregnant woman from behind. The pregnant woman is wearing a white top, and the hugging woman is wearing a dark blue or black long-sleeved shirt. The background is a blurred outdoor setting with a metal fence.

ילדה טובה מירושלים

סיפורה של אתי בן ארצי

היא ירשה מאביה את כישרון הציור ומאימה את הווירטואוזיות במטבח, היא מתנדבת בעמותה התומכת במשפחות שכולות, שמחה בחלקה ובמשפחתה, ומרגישה ברת מזל בעבודתה עם בני הגיל השלישי.

צויר: אתר בן ארצ

מקום של כבוד בבית, אבל אימי לא איפשרה דריסת רגל בממלכה שלה. לאוכל משובח נחשפתי בגיל צעיר, בשעות הרבות ששהיתי במלון המלך דוד, בעבודתו של אבי כמנהל אירועים. שם גם למדתי כיצד לערוך שולחן על פי הכללים, להכין קוקטיילים ולשזור פרחים. אני מבשלת הכול, פעם רבות אני מנסה גם לבשל מנה מוצלחת שאכלתי במסעדה. את סגנון הבישול שלי נוטים לכנות היום פיוז'ן.

ספרי לי על ילדיך

"יש לי שני ילדים, כל אחד מוצלח בדרכו. יהלה עובדת כמנהלת פרויקטים בוואלה, ושחף עובד במשרד הביטחון, נשוי, והוא זה שהעניק לי את התואר המכובד סבתא. אני פעילה מאוד בגידול הנכדים, ונהנית מכל רגע."

לפני שאנחנו מסיימות את הריאיון העיניים הטובות מתרחבות, ובצניעות היא מספרת על התנדבותה בעמותה למשפחות שכולות, ששמה לעצמה כמטרה להתמקד ולהביא שמחה למרות האובדן והעצב.

"העמותה היא פרי יוזמתה של אירית אורן גונדס, סגן אלוף במיל'. אנחנו עושים הרבה פעילויות משמחות. באמצעות החוויות המקרבות והמעצמות אנחנו מעניקים רגעי אור למשפחות, מוכיחים שאפשר ומותר, לצד הכאב והצער, לבחור גם בחיים. העמותה כל הזמן מתפתחת, כעת חילקנו מלגות לאחים שכולים כדי שהם ימשיכו את דרכם של האחים שחייהם נגדעו. לעמותה היה גם חלק בחוק המשכיות, המאפשר להורים להשתמש בזרעו של הבן הנופל, ההצעה הזו אושרה בהצעה טרומית בכנסת."

” משהו היה חסר לי בעבודה, הרגשתי שאני צריכה לשלב קצת נשמה. האינטראקציה עם בני הגיל השלישי הייתה החלק החסר, התאהבתי בעבודה הזו. אני מרגישה שהעבודה בקבלה כל כך מתאימה לי, יש לי מאות שעות של שיחות וסיפורי חיים מעצימים עם הדיירים, שלא פעם נותנים פרופורציות למה שבאמת חשוב בחיים

דבש. כשאייל הגיע מחו"ל או כשאפשר היה לבקר אותו נסענו, ביקרנו במקומות יפים בארץ ובחו"ל, זה מתכון לא רע לזוגיות רבת שנים."

את עובדת שנים עם בני הגיל השלישי, זו מקריות או מבחירה?

"לאחר אפיזודה קצרה במושב שורש, הילדה האורבנית שבי דרשה לשוב לירושלים. עבדתי שם בשיווק נדל"ן, ושיווקתי גם את פרויקט הולילנד המפורסם, אבל משהו היה חסר לי בעבודה, הרגשתי שאני צריכה לשלב קצת נשמה, וכך הגעתי למשען שביירושלים. האינטראקציה עם בני הגיל השלישי הייתה החלק החסר, התאהבתי בעבודה הזו. כשעברנו למרכז הצטרפתי למשען שבגבעתיים וברמת אביב. לעד 120 תל אביב הגעתי לפני כשנה וחצי, ואני מרגישה שהעבודה בקבלה כל כך מתאימה לי, יש לי מאות שעות של שיחות וסיפורי חיים מעצימים עם הדיירים, שלא פעם נותנים פרופורציות למה שבאמת חשוב בחיים."

בשנים האחרונות התחלת לצייר

"את הכישרון לציור קיבלתי מאבא שלי. היו לו ידי זהב, זה התבטא בכל מה שהוא עשה ונגע וגם בציור. עם מותו הרגשתי שהוא השאיר לי צוואה לא כתובה, להמשיך את דרכו ולצייר. התחלתי עם קורס לציור בבית הלוחם, שם פרצה התשוקה לציור, ויש האומרים שגם הכישרון. בציור המגבלות לא קיימות, זה כלי ביטוי נפלא, אני מעניקה אינטרפרטציה אישית למקומות ולנופים."

מה עוד את אוהבת לעשות?

"לבשל. אני אומנם בת לאם מרוקאית, ולבישול היה

אתי נולדה בירושלים לאימא ילדת מרוקו ולאב שנוולד במצרים לבית בולגרי ועלה לישראל בעלייה בלתי לגאלית. ההורים הכירו במלון המלך דוד, שבו עבד האב עד שיצא לפנסיה. אתי מספרת שהבית שבו גדלה היה צנוע, אך חם מזמין ואוהב. בבית דיברו לאדינו, ומהמטבח עלו ריחות מופלאים מהמטעמים שבישלה אימה.

איזו תלמידה היית?

"הייתי תלמידה בינונית. תמיד אמרו לי שיש לי אינטליגנציה ויכולות, אך לא ידעתי לכתב אותן למקומות הנכונים, בדיעבד אובחנתי כבעלת דיסלקציה והפרעת קשב, עם זאת הייתי מלכת הכיתה, מקובלת ואהודה. בתיכון למדתי בבית ספר מקצועי, שהעניק לי תעודת מקצוע בשרטוט ובאדריכלות ובגרות חלקית."

ואז הגיע אייל...

"הייתי אמורה לשרת בצנחנים, בגדוד 890, כפקידת מבצעים. כשליויתי את אחותי לניתוח בבית חולים, היא הציעה לי בתמימות לנצל את ההזדמנות ולבקר בן של חברים שאושפז במחלקה האורתופדית, זה היה, כמובן, אייל."

איך אייל נפצע?

"אייל שירת בגולני, וכשהיה בקורס קצינים טעות בניווט הובילה אותו לשדה מוקשים. הוא עלה על מוקש, והקרוסול שלו פשוט עף. בזמן החילוץ, כששכב בשדה, התברר שמוקש נוסף מונח מתחת לראשו. הוא ניצל בנס, עבר סדרת ניתוחים, האחרון שבהם היה ביום שנפגשנו. אייל אמר שזו הייתה אהבה ממבט ראשון. המשפט הראשון שאמר לאחר שנפגשנו היה, 'איתה אני אתחתן'. הוא רצה שנישא עוד לפני שהתגייסתי, אך אימי שאומנם הגיעה ממרוקו, אבל הייתה אישה פתוחה ונאורה, אמרה באופן שאינו משתמע לשתי פנים, 'על גופתי...' היא לא הבינה מדוע אני מתחייבת בגיל כל כך צעיר ועם החבר הראשון שלי. הפשרה הייתה לשרת קרוב. לאחר שהשתחררתי נישאנו."

אתם ביחד ארבעים וחמש שנים. מה המתכון לזוגיות טובה וארוכת שנים?

"כמו כל זוג ותיק ידענו עליות ומורדות. אייל הוא דומיננטי, חכם, ורבלי ומגונן, ואני ילדה טובה ירושלים, אבל דעתנית. תקופות ארוכות הוא עבד בחו"ל, והיה 'אבא לרבעון', זה לא פשוט לגדל ילדים לבד, אבל זה מונע חיכוכים רבים. הוא סמך עליי והעריך את החינוך שהענקתי לילדים. גם בפן הזוגי יש יתרונות למרחק, אין זמן לריב ולהתעסק בזוטות. כל מפגש היה כמו ירח

לבושה להצלחה

בית האופנה 'מאיה נגרי' מציע פריטים בעלי אלגנטיות אגבית לנשים שרוצות להרגיש מועצמות, יפות ונינוחות. לאשת הנשיא, מיכל הרצוג, לשפית רותי ברודו, לאשת התקשורת צופית גרנט ולאחרות, זה לגמרי עובד.

אותה גם להגשים. "אבא שלי תמיד אמר לי: 'אם את יודעת מה החלום שלך, כבר צלחת חמישים אחוז מהדרך,'" היא אומרת בחיוך.

כאשת עסקים היא מתנהלת בצורה וליניארית כל השנים. לאחרונה השתלמה נגרי אצל אלון אולמן, המתמחה באימון להשגת מטרות והצלחה מעשית. כמנטורית מוסמכת, בשיטת ההעצמה של אולמן – הקוד המנצח, הכשירה ילדים בקורס אימון כדי שהם ישיגו את המטרות שלהם. האישיות שלה משלבת הישגיות, הנאה ורוגע, כמו הבגדים. היא גרה עם משפחתה בקהילה קיבוצית, מוקפת ירוק, ולאחרונה חזרה מחופשה בחושה בסיני. "לישון על החוף, זה קרוב יותר לטבע", היא אומרת, "אני אף פעם לא אבחר במלונות יוקרה, שכוללים הכול ואין סיבה לצאת מהם. זה לא הסגנון שלי."

הגשר הפנימי – איך עברת כבעלת עסק את שנות הקורונה?

"הקורונה האיצה אצלנו תהליכים. השקענו מאמצים רבים כדי לעלות לאוויר עם החנות האינטרנטית שלנו, ובמהלך הסגרים והגלים שמחנו לגלות שהלקוחות מסתדרות טוב מאוד עם קניית הבגדים באתר. אנחנו מלוות ומייעצות, ואם יש צורך גם מחליפות בקלות."

באתר רואים בעיקר בחורות צעירות, אבל הקהל שלך יותר מגוון מבחינת הגיל. למה את לא מצלמת נשים בשלות יותר לקטלוג?

"אני מאמינה שאופנה צריכה להיות כוללנית ושיש לאפשר הנאה ויופי לנשים בכל גיל, מבנה או רקע. אני משתדלת לכלול מגוון רחב ככל האפשר של נשים וייצוגים בשלל המדיות המחוברות למותג."

כמנטורית, אשת עסקים ומעצבת, מה התובנה העיקרית שלך לחיים?

"את הכלים החשובים ביותר לחיים למדתי מאבא שלי, איש עסקים בין-לאומי מצליח, שהמומחיות שלו הייתה בהקמה של גשרים גדולים, למשל, גשר גלילות, גשר עשר בירושלים וגשר הלבבות בתל אביב. מבחינתי, הגשרים החשובים ביותר שהוא חתום עליהם הם הגשרים המנטליים והרגשיים שבנה וחיזק בתוכי. איתם למדתי איך למנף באמצעות ביטחון וחוסן רעיונות ומחשבות ולהפכן לעשייה אמיתית."

מה את מייעצת למי שרוצה להיראות טוב הקיץ?

1. השתמשי בבדים טבעיים, או בבדים מכותנה ומפשתן. את הכי בסטייל כשאת לא מזיעה.
2. היצמדי לצבעי יסוד ולצבעים בהירים. מלתחת קיץ חכמה מתחילה בצבעים האלה.
3. התרחקי מבגדים צמודים. בגדים שחורים, נוחים ומחמיאים הם ההשקעה הטובה ביותר לקיץ.
4. השקיעי באקססוריז שיש להם אמירה, שלא יכבדו עלייך וילוו אותך בנונשלטיות כל הקיץ.

מעצבת האופנה מאיה נגרי נכנסת לסטודיו שלה שבקיבוץ געש עם זר פרחים ביד האחת וספר צילומי אומנות של מרלין מונרו בידה השנייה, עכשיו כל החלקים שבתמונה מסתדרים בצורה הרמונית. היא לובשת חליפה קלילה, שחורה, שעל הרקע שלה מציצים תכשיטים עדינים בזהב ובכסף, נועלת נעלים שטוחות, ופניה נקיים מאיפור. השיער הבהיר, שנחתך ביד אומן באורך הסנטר, נותן טאץ' נונשלנטי. מחלונות הסטודיו נשקפים שדות ירוקים, והסטודיו עצמו מואר ומעוצב בסגנון זן מרגיע בגווני שחור-לבן. נגרי היא הבעלים והמנהלת הקריאטיבית של המותג ובית האופנה הנושא את שמה, הכולל סטודיו לעיצוב, שש חנויות בישראל וחנויות אינטרנטיות בין-לאומיות. לפריטים שהיא עיצבה לעונה הקרובה יש קלילות אלגנטית, נשית חזרמת. הגווניים השולטים הם קלאסיים: קאמל עדין, גוני חול, שחור, לבן, תכלת כסוף וגם נגיעות של כחול עמוק, כתום חי והדפסי צמחים. הגזרות מאריכות את הגוף ומתרחקות ממנו. שום דבר לא מתאמץ מדי, והבגדים משדרים ביטחון ממזרי וקבלה עצמית. נראה שגם אשת נשיא המדינה, עו"ד מיכל הרצוג, מרגישה מועצמת ונינוחה בבגדים של נגרי, שכן היא לובשת את בגדי המותג לאירועים רשמיים. השילוב ביניהן יוצר שפה אופנתית מגובשת לאשת הנשיא, כשתהליך העיצוב נעשה בשיתוף פעולה של השתיים. לביקור האחרון של הזוג הנשיאותי באמירויות לבשה הרצוג מערכת לבוש שנגרי עיצבה בעבורה: שמלת תכלת באורך מדי, מעליה מעיל בגזרת פעמון עם מטפחת ארוכה, שהונחה באגביות, האריכה את הצללית והוסיפה יוקרה. בסטודיו של נגרי מכינים עכשיו לאשת הנשיא גם שמלה לחגיגות המימונה, לאירועי יום העצמאות ועוד.

איך תגדירי את האישה שבעבורה את מעצבת?

"זוהי אישה עם עמוד שדרה, חסרת פשרות, שלא בוחרת בטרנדים אלא בבגדים מחמיאים שתמיד יהיו רלוונטיים לה, גם בעונה הבאה. כשאישה משדרת שטוב לה, והיא אוהבת את עצמה, זה הכוח הכי גדול. הלקוחה שלנו היא מאוד ספציפית. בקהילה שנוצרה סביב המותג חברות נשים פורצות דרך בתחומן – צופית גרנט, רותי ברודו, השופטת בדימוס מיכל רובינשטיין, וגם אומניות, אוצרות של מוזאונים... השאיפה שלי היא לייצר ללקוחה מלתחה שלמה, הרמונית והוליסטית, שתגרום לה לתחושת רוגע וביטחון במראה שלה."

על יוגה ודבקות במטרה

כשנגרי מדברת על השלווה שמרגישים כשפותחים את ארון הבגדים, זה מזכיר את השקט והדיוק שהיא מביאה מעולם היוגה. המעצבת מתרגלת יוגה כבר עשרים שנה ומשלבת את החוזק, הרוגע והדיוק מעולם היוגה בהרבה אמביציה, סקרנות ואדרנלין. היא גדלה ברמת אביב כבת לאם קואוצ'רית ולאב מהנדס. כשרואינה בעבר סיפרה על הורים שעודדו אותה לחלום ולימדו

מבשל מהטבע

השף עומר טל

הוא רק בן שלושים ושמונה, אך מאחוריו כבר קריירה מפוארת כשף ויזם. בילדותו צפה באימו מלהטת בסירים והתאהב. סדנה לניקוי דעלים החזירה אותו לנוף ילדותו שבמושב ולאונטיות שחסרה לו במסעדות שף בארץ ובעולם. היום הוא מבשל ב'אנסטסיה' אוכל טבעוני, איכותי, בגובה העיניים.

לפני כחצי שנה הוא הכיר את הבעלים של מסעדת 'אנסטסיה', תמר איילון ורועי עזר. השניים, טבעונים אדוקים, חלמו לפתוח מסעדה עם איכותי ואג'דה טבעונית, שאותה יוכלו להפיץ בה.

המסעדה מזמינה ונעימה, מגישים בה מדי יום אוכל טבעוני ואיכותי מהטבע – ארוחות בוקר, צוהריים וערב. בתפריט יש מבחר של סלטים מעניינים, פסטות ועוד. המסר של עומר, שף המסעדה, הוא "לא להיות פנאטיים, מותר לחטוא. לחברי הטבעונים אני מיעץ שלא להטיף, להבין שלכל אדם יש את הדרך שלו. לאלה שאינם טבעונים חשוב לי לומר: הקשיבו לגוף. הוא יודע הכי טוב ומה הכי נכון בעבורו. אין לי ספק שבתקופה שבה אנחנו חיים העולם הולך לשם, מניית של תחליפי חלבון מזנקות, המודעות גדלה והולכת. תראו מה קורה בתל אביב, אנחנו לגמרי שם."

לשמחתנו, עומר בחר לשתף אותנו בכמה מתכונים מומלצים, קלים להכנה. בתיאבון.

טבעונות היא פילוסופיה ודרך חיים, המתנגדת לניצול בעלי חיים ולאכזריות כלפיהם. אורח חיים טבעוני שואף למנוע סבל מבעלי חיים. מבחינה תזונתית, מערכת ערכים זו מתבטאת בתזונה צמחית ובהימנעות גורפת ממזון מהחי, כמו בשר בעלי חיים, חלב, ביצים ודבש. שמונה אחוזים מהאוכלוסייה הבוגרת (יהודית, שאינה חרדית) מגדירים עצמם כצמחונים או כטבעונים, ואינם אוכלים בשר כלל.

Anastasia

פרישמן 54 תל אביב, טל: 03-5290095
שעות פתיחה: א-ה: 08:30-22:00
שישי: 09:00-16:00 | שבת: 10:00-16:30
www.anastasiatlv.co.il

הוא גדל במושב חמד שבמרכז, בבית דתי, לאם פולנייה, מורה לכלכלה, ולאב שעלה ממרוקו. האהבה לטבע התחילה בילדותו, כשטייל בשדות המוריקים המקיפים את המושב, התיידד עם תירסים וחצילים, ירקות, פירות ופרחים. "האוכל בבית ילדוטי היה משובח", הוא מספר, "שילוב של פולין ומרוקו. האהבה לבישול הייתה טבעונית בי כבר מגיל צעיר, נמשכת לעולמות המטבח. צפיתי בערגה באימא שלי שמלהטת בין הסירים שבמטבח, וקיבלתי דריסת רגל קלה 'לקבב' קציצות."

היזמות הראשונה שלו התחילה כשהיה בן אחת-עשרה, בחופשת הקיץ. הוא קנה תירס מתוק (תירס חלב), חילק לשקיות ומכר מדלת לדלת לשכנים שבמושב. בגיל חמש-עשרה חזר בשאלה, עזב את התיכון הדתי ולמד בבית ספר אקסטרני. "מאחר שהלימודים הללו היו כרוכים בהוצאה לא מבוטלת, כדי לממן אותם קמתי מוקדם בבוקר, הכנתי סנדוויצ'ים איכותיים וטריים, העמסתי אותם על תלת-אופן ומכרתי לעסקים, שצצו כפטריות לאחר הגשם והחליפו את ענפי החקלאות המסורתיים."

במשך עשור הוא עשה את כל התפקידים שישנם במסעדות שונות, מהידועות והנחשבות בישראל, משוטף כלים ועד לשף ולבעלים של קייטרינג מבוקש. עומר למד מטובי השפים שהיו בהן, כמו 'רפאל', 'טוטו', 'משייה', וכן עשה סטאז' בדנמרק, במסעדה שלה כוכב מישלן, ובנוסף למד ב'דן גורמה'. אתנחתא של שלוש שנים, שבהן למד פסיכותרפיה של הגוף והנפש, וסדנה לניקוי רעלים גרמו לו לעשות שינוי. "במסעדות רבות האוכל מתמקד בהכי חדשני, הכי יפה, מאמצים בהן טכניקות ומקצועיות. הכול מבורך, אך לעיתים אחרי שמסיימים את המנה שוכחים את הבסיס, את הטוב."

הצעד הראשון היה לפתוח קייטרינג שנקרא 'איילה' – אוכל עם מודעות. "האכלתי אלפי אורחים באירועים, שמעתי שם שוב ושוב את המשפט: 'אם הייתי יכול להכין אוכל כזה בכל יום, הייתי הופך לטבעוני.'"

צלמת: יעל יצחקי

גלילות סלק וגבינת שקדים, קרם עגבניות שרי צהובות

החומרים לגלילות הסלק:

1 סלק צלוי בתנור למשך שעה, קלוף לפרוסות דקות עם מנדולינה, קולפן או סכין חדה.

אופן ההכנה לגבינת השקדים:

טוחנים את כל הרכיבים יחד במעבד מזון ומעבירים לקירור בשקית זילוף או בקופסה למשך 20 דקות.

אופן ההכנה לקרם העגבניות הצהובות:

מניחים סיר רחב על אש גבוהה ומוסיפים את העגבניות, שמן הזית ומעט מלח, מטגנים לאט-לאט תוך כדי ערבוב במשך כ-20 דקות. יש לשים לב שלא להשחיר את העגבניות ולהנמיך לחום בינוני, אם צריך. מוסיפים את השום, הצ'ילי היבש והג'ינג'ר, מערבבים ומבשלים תוך כדי ערבוב 10 דקות נוספות. מעבירים את כל תוכן הסיר עם כף (בסוף נשאר שמן מיותר בתחתית) למעבד מזון וטוחנים. מעבירים לקערת ערבוב גדולה מוסיפים את המירין והסילאן ומערבבים היטב, מוסיפים מלח לפי הטעם ונותנים לרוטב להתקרר. מערבבים היטב את כל רכיבי גבינת השקדים למרקם אחיד.

מרכיבים את המנה: מניחים פרוסת סלק, יוצרים קונוס ומזלפים מעט גבינת השקדים פנימה. מניחים בצלחת את רוטב העגבניות ומעל את גלילות הסלק. אפשר להוסיף שקדים קלויים.

החומרים לגבינת השקדים:

1 כוס קמח שקדים

3/4 כוס מים

2 כפות שמן זית

1 שן שום טרי

1 כף מייפל

1 כפית מלח אטלנטי

1/2 כפית פלפל שחור גרוס

כפית פתיתי שמרי בירה (בפסח אפשר להימנע)

כפות מיץ לימון

החומרים לקרם העגבניות הצהובות:

550 גרם עגבניות שרי צהובות

1/2 כוס שמן זית

1 כפית שיני שום קלופות ומעוכות

1 כפית ג'ינג'ר קלוף ופרוס דק דק

1/2 כפית צ'ילי גרוס

2 כפות מים

1 כף מירין

1 כפית סילאן ללא תוספת סוכר

מלח לתיבול

צלמת: יעל יצחקי

ממרח עדשים בסגנון כבד קצוץ

החומרים לממרח העדשים:

1 כוס עדשים שחורות אורגניות מ'ניצת הדובדבן'

1 שורש סלרי קלוף וחתוך לקוביות

3 כפות שמן זית

3 בצלים קלופים וקצוצים דק

1 כוס פטריות פורטבלו קצוצות גס

1 כפית עלי טימין טרי

2 כפות חומץ בלסמי

1 כוס יין אדום

1 כוס קשיו

1 כוס אגוזי מלך

1 כף פתיתי שמרי בירה (בפסח אפשר להימנע)

2 כפות מיונע טבעוני (לא חובה)

1 כף חרדל

2 כפות רוטב סויה

1 כף סילאן ללא תוספת סוכר

1 כפית פלפל שחור גרוס

החומרים לקישוט:

סירופ רימונים

1 בצל ירוק חתוך לטבעות

אופן ההכנה:

מבשלים את העדשים השחורות ואת שורש הסלרי עד שהעדשים רכות ולא מתפרקות ומסננים את המים.

מטגנים בשמן זית את הבצל עם הפטריות והטימין עד להשחמה. מוסיפים חומץ בלסמי ויין, מביאים לרתיחה, ומבשלים למשך 10 דקות נוספות בבעבוע קל.

לתוך קערת מעבד המזון מוסיפים את כל שאר המרכיבים וכן את הפטריות והבצל, עדיף עם הנוזלים. טוחנים עד שמתקבל מרקם מחיתי. מוסיפים מלח, אם נחוץ, ומעבירים למקרר.

להגשה מניחים במגש או בצלחת מעל המצות. מניחים כף גדושה מהממרח על כל אחת מהן, מקשטים בטבעות של בצל ירוק ובזוקים מעל מעט סירופ רימונים.

אלמתי יעל יוסף

מרק 'גילי' קרם סלק ודלעות צלויות מרק ייחודי עם טעמים עמוקים ועשירים של חורף

אופן ההכנה:

מקלפים את הדלעת או הדלורית שבשלב הראשון. מתבלים ומשמנים, מניחים בתבנית עם נייר אפייה ומכניסים לתנור למשך 20 דקות, לחום של 200 מעלות.

מכניסים לסיר את כל המצרכים שבשלב 2 ומביאים לרתיחה. ממשיכים לבשל על אש קטנה עד שכל הירקות התרככו.

מוסיפים את הקרם קוקוס, טוחנים הכול בבלנדר ומתקנים את התיבול.

להגשה יש למזוג את המרק לצלחת, להניח את הדלעות הצלויות במרכז המרק ולפזר מעל את גרעיני הדלעת.

החומרים ל-4 מנות:

שלב 1

- 1 דלעת קטנה או דלורית (1 ק"ג)
- 1 כף שמן קוקוס
- 1 כף מלח הימלאיה
- 1 כפית שטוחה פלפל שחור

שלב 2

- 1 דלעת קטנה או דלורית (1 ק"ג) (בנוסף לדלעת שבשלב 1), קלופה וחתוכה לקוביות בינוניות
- 1 בטטה גדולה או 2 בטטות קטנות (חצי ק"ג) חתוכות לקוביות בינוניות
- 2 גזרים קלופים וחתוכים לקוביות קטנות
- 2 יח' סלק קלוף וחתוך לקוביות קטנות
- 1 כף כורכום
- 1 כף קארי
- 1 כף זרעי חרדל צהוב
- 1 כף מלח אטלנטי
- 1 כוס עדשים כתומות אורגניות
- 3 ליטר מים

שלב 3

- 400 מ"ל קרם קוקוס
- 50 גרם זרעי דלעת קלויים

אלמתי יעל יוסף

ניוקי כשר לפסח ברוטב פטריות ירדן בדלעת צלויה | מתכון ל-4 מנות

אופן הכנת הדלעות:

מחממים תנור ל-200 מעלות טורבו. שוטפים היטב את הדלעות, מייבשים, חוצים לשניים ומוציאים את הגרעינים עם כף. מניחים את הדלעות החצויות בתבנית מרופדת בנייר אפייה, כשהחלק החתוך כלפי למעלה. מברישים בשמן זית, בוזקים מלח ופלפל ומכניסים לתנור לצלייה של כ-20 דקות עד להשחמה.

אופן הכנת הניוקי:

שוטפים היטב את תפוחי האדמה עם הקליפה. מניחים אותם בתבנית על גבי מלח גס וצולים בתנור שחום ל-180 מעלות למשך 40 דקות עד להשחמה. מקלפים ומועכים במועך פירה. מערבבים את שאר הרכיבים עם תפוחי האדמה, מגלגלים לגלילים ארוכים וחותכים לכופתאות ניוקי. שומרים את הכופתאות עטופות בקמח עד לחליטה. את כופתאות הניוקי המוכנות או הקניות חולטים בסיר עם מים רותחים ומלח, וכשהניוקי צף במים מוציאים בעזרת כף מחודרת.

אופן הכנת הרוטב:

משרים את הקשיו בכוס מים למשך כשעה ומסננים. מעבירים לבלנדר, מוסיפים כוס מים או ציר ירקות וטוחנים עד שמתקבל מרקם חלק ודליל. מחממים מחבת על להבה חזקה, מוסיפים את השמן עם המרווה, הפטריות והערמונים עד שהפטריות משחמות ומוכנות. מוסיפים את קרם הקשיו, מלח ופלפל לפי הטעם. מניחים את הניוקי עם הרוטב בתוך חצי דלעת צלויה ומפזרים מעל פתיתי שמרי בירה ופרחי מאכל.

החומרים לדלעת:

- 2 דלעות יפניות או דלעות ערמונים
- שמן זית
- מלח פלפל

החומרים לניוקי בהכנה ידנית:

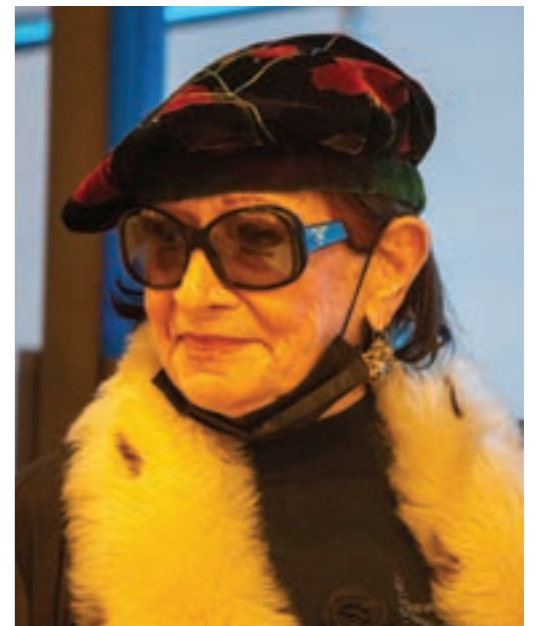
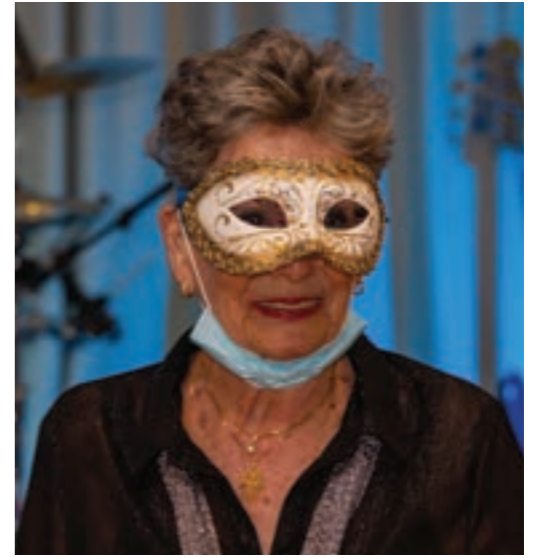
- אפשר להשתמש בניוקי קנוי או ללא גלוטן
- 3 תפוחי אדמה
- 350 גרם קמח קוקוס
- 1 כף שמן אבוקדו או שמן זית
- 1 כפית מלח אטלנטי גס

החומרים לרוטב:

- 5 עלי מרווה
- 3 כפות חמאה טבעונית או שמן זית
- 200 גרם פטריות ירדן פרוסות גס ללא הרגל
- 50 גרם ערמונים קלופים חתוכים גס
- 50 גרם קשיו מושרה
- 1 כוס מים
- 1 כוס ציר ירקות או מים
- מלח הימלאיה ופלפל שחור גרוס
- 1 כף פתיתי שמרי בירה (בפסח אפשר להימנע)
- פרחים אכילים לקישוט

רשת בתי מגורים
מלאי תוכן

www.ad-120.co.il | *6120

רשת 'עד 120' - דיור מוגן לגיל השלישי

הבית בראשון לציון • הבית בהוד השרון • הבית בתל אביב
בקדוב - הבית במודיעין, הבית בנס ציונה, הבית בקריית מוצקין והבית בירושלים